

Tutkimusraportti

Ulkoasiainministeriö

**Suomalaisten mielipiteet
kehitysyhteistyöstä**

Kesäkuu 2011

YTT, tutkimuspäällikkö Juho Rahkonen

TIIVISTELMÄ

Suomalaisten mielipiteet kehitysyhteistyötä kohtaan ovat muuttuneet aikaisempaa myönteisemmiksi. Lähes joka neljäs (23 prosenttia) lisäisi kehitysyhteistyöhön käytettäviä määrärahoja, kun vuosi aikaisemmin kyseinen luku oli 16 prosenttia. Vastaavasti niiden osuus, joiden mielestä kehitysyhteistyömäärärahoja pitäisi leikata, on laskenut vuodessa 20 prosentista 14 prosenttiin. Enemmistö vastaajista (61 prosenttia) katsoo edelleen, että määrärahat tulisi pitää ennallaan. Tämä luku on sama kuin vuonna 2010.

Ehkä keskeisin mittari on se, kuinka tärkeänä kehitysyhteistyötä pidetään. Tässä suhteessa trendi on rohkaisevan nousujohteinen, joskaan tärkeys ei ole vielä palannut 2000-luvun aiempien vuosien tasolle. Ylipäänsä kehitysyhteistyötä koskevissa mielipiteissä on ohitettu vuoden 2010 aallonpohja: vielä vuosi sitten, kun Suomi oli vasta toipumassa taloustaantumasta ja tulevaisuus näytti epävarmalta, moni mittari näytti kehitysyhteistyön kannalta hieman vähemmän myönteisiä lukemia kuin tänä vuonna.

On merkillepantavaa, että talouden hyvinä vuosina 2006–2008 kehitysyhteistyötä pidettiin yleisemmin tärkeänä kuin nyt: huippuvuonna 2007 peräti 89 prosenttia kansalaisista piti kehitysyhteistyötä/kehityspolitiikkaa erittäin tai melko tärkeänä, kun se aallonpohjavuonna 2010 laski 80 prosenttiin. Erittäin tärkeä -vastausten kohdalla eroa on parhaan ja huonoimman vuoden välillä jopa 16 prosenttiyksikköä. Täytyy kuitenkin todeta, että kehitysyhteistyöllä on koko tutkimusjakson ajan ollut vankka peruskannatus, joka tänä vuonna on siis jopa vahvistunut edellisvuoteen nähden.

Tutkimuksesta havaitaan, että kehitysyhteistyötä koskevat mielipiteet kulkevat jossain määrin käsi kädessä yleisen taloustilanteen kanssa: mitä paremmin omassa taloudessa menee, sitä enemmän ihmiset kokevat, että on varaa auttaa muita.

Avainsanat: kehitysyhteistyö, ulkoasiainministeriö, mielipidetutkimus, yleinen mielipide

Sisällys

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen toteutus	4
1. Määrärahojen lisäämistä kannattaa viimevuotista useampi	5
2. Kehitysyhteistyötä pidetään tärkeämpänä kuin vuosi sitten	7
3. Tukea toivotaan eniten Afrikan sarveen	12
4. Koulutuksessa on kehitysyhteistyön ydin	14
5. Sanomalehdet ovat menettäneet asemiaan kehityskysymysten tietolähteenä	17
6. Kehitysyhteistyömäärärahat arvioidaan alakanttiin	20
7. Suomalaisuuden näkyminen kehitysavussa on yhä tärkeämpää	25
8. Äärimmäisen köyhyyden poistaminen tärkein vuosituhattavoite	27
9. Näkemys kehitysyhteistyön vaikutuksesta kansainväliseen turvallisuuteen on säilynyt ennallaan	31
10. Tiedon riittävyyteen ollaan varsin tyytyväisiä	34
11. Haasteina hallinnon heikkous ja avun perillemeno	37
12. Lopuksi: kehitysyhteistyöllä on vaikutusta, mutta se ei yksin riitä	46

Tutkimuksen toteutus

Tämän tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy Ulkoasiainministeriön toimeksiantona.

Tutkimus tehtiin kesäkuussa 2011 henkilökohtaisina käyntihaastatteluina osana Taloustutkimuksen CAPI Omnibus -tutkimuskierrosta.

Tutkimuksen tarkoituksena on seurata kehitysyhteistyöhön liittyvän kansalaismielipiteen kehittymistä.

Omnibus-kuluttajatutkimus on otokseltaan maan laajin säännöllisesti toteutettava monitilaajapohjainen henkilökohtainen haastattelututkimus.

Tekniset tiedot:

- Yhdellä kierroksella 1000 henkilökohtaista haastattelua pääosin vastaajien kotona kannettavilla tietokoneilla
- Kohderyhmänä maamme 15–79-vuotias väestö (Ahvenanmaata lukuun ottamatta)
- Otos muodostetaan kiintiöpöiminnalla, kiintiöinä kohderyhmän valtakunnallinen ikä-, sukupuoli-, lääni- ja kuntatyypijakauma
- Otos painotetaan kohderyhmää vastaavaksi
- Haastattelijoiden työskentelyä valvotaan haastattelijakohtaisilla atk-
taulukoinneilla ja vastaajille tehtävillä pistokokeilla

Tutkimuksen virhemarginaali on noin ± 3 prosenttiyksikköä.

1. Määrärahojen lisäämistä kannattaa viimevuotista useampi

Suomalaisten mielipiteet kehitysyhteistyötä kohtaan ovat muuttuneet hieman aikaisempaa myönteisemmiksi. Lähes joka neljäs (23 prosenttia) lisääisi kehitysyhteistyöhön käytettäviä määrärahoja, kun vuosi aikaisemmin kyseinen luku oli 16 prosenttia. Vastaavasti niiden osuus, joiden mielestä kehitysyhteistyömäärärahoja pitäisi leikata, on laskenut vuodessa 20 prosentista 14 prosenttiin. Enemmistö vastaajista (61 prosenttia) katsoo edelleen, että määrärahat tulisi pitää ennallaan. Tämä luku on sama kuin vuonna 2010.

Tulosta selittänee se, että maailmanlaajuisesta finanssikriisistä alkanut talouden taantuma näyttää nyt olevan takanapäin. Vaikka julkista keskustelua on koko alkuvuoden ajan leimannut huoli valtiontalouden kestävyysvajeesta, leikkauspaineista ja veronkorotuksista, huoli on ilmeisesti kuitenkin vähentynyt vuoteen 2010 verrattuna, jolloin taantuma oli vielä tuoreempaa mielessä.

Naisilla huoli maailman köyhistä näyttää olevan hieman suurempaa kuin miehillä, sillä naisista kehitysmäärärahojen lisäämistä kannattaa 26 prosenttia, miehistä 20 prosenttia. Ikäryhmissä eroja on vähän, mutta vedenjakaja löytyy 60 ikävuoden kohdalla: sitä nuoremmista määrärahoja korottaisi 24 prosenttia, kun taas 60-vuotiaista tai vanhemmista lisäämisen kannalla on joka viides. Ilmeisesti vanhat ikäluokat ovat kasvaneet kansainvälisten painotusten suhteen erilaisessa maailmassa kuin nuoremmat, ja siksi heillä ei ole aivan yhtä suopea suhtautuminen kehitysyhteistyömäärärahoihin. On kuitenkin huomattava, että ikäryhmittäiset erot ovat tässä kysymyksessä hyvin pieniä.

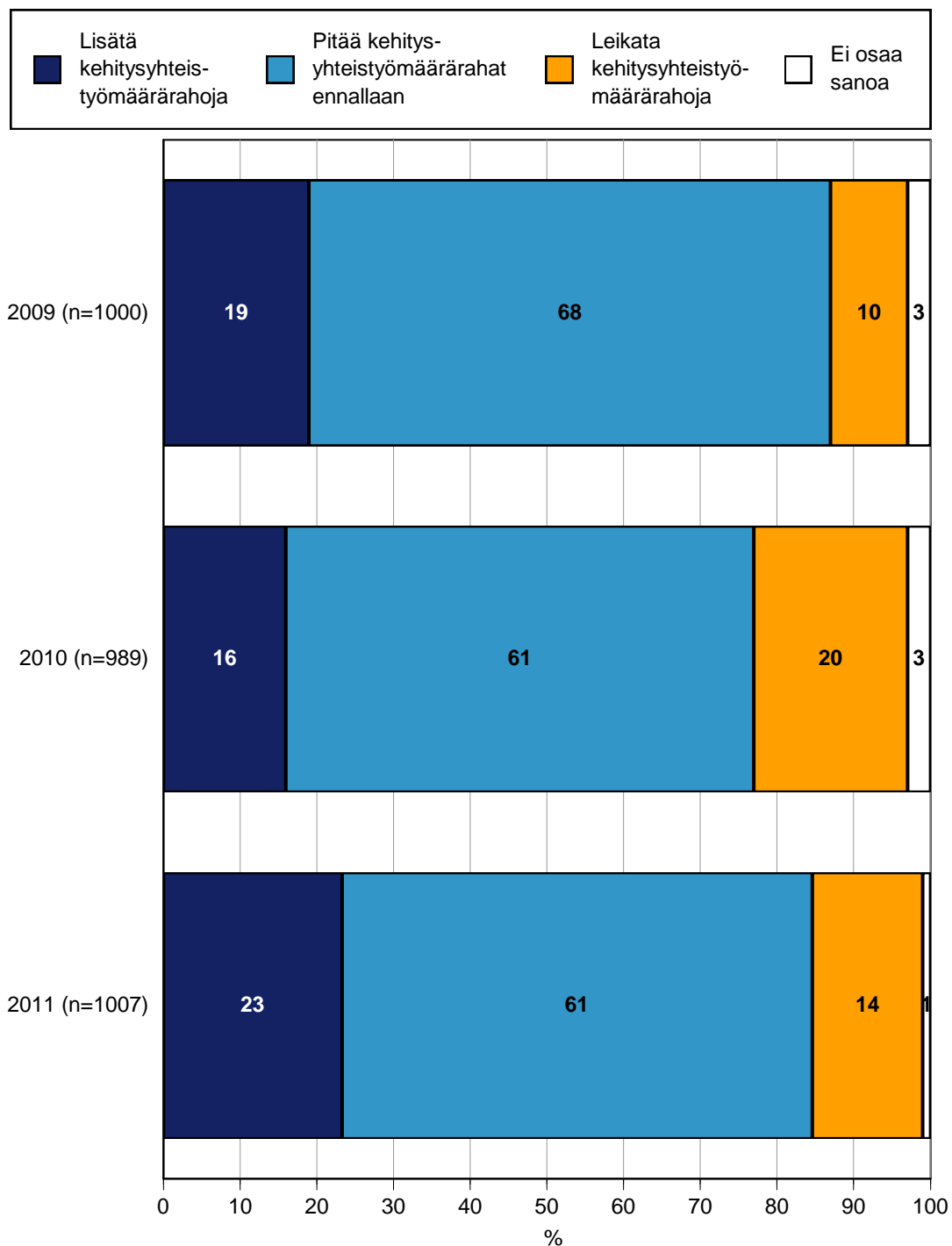
Koulutustausta sen sijaan vaikuttaa voimakkaasti kehitysyhteistyömäärärahoja koskeviin mielipiteisiin: yliopistokoulutuksen saaneissa lisäämistä kannattaa peräti 39 prosenttia, kun peruskoulu- tai ammattikoulupohjalla olevista vastaajista sitä mieltä on vain 16 prosenttia. Ammattikorkeakoulun, opiston tai pelkän lukion käyneet sijoittuvat välimaastoon 24 prosentin kannattaessa kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämistä.

Kotitalouden bruttotulojen mukaan tarkasteltuna tulokset noudattelevat U:n muotoista käyrää: alle 20 000 euroa vuodessa ansaitsevat kannattavat määrärahojen lisäämistä suunnilleen yhtä paljon (28 prosenttia) kuin yli 40 000 euroa vuodessa ansaitsevat (27 prosenttia). Tähän väliin jää sitten selvästi kriittisempi tuloluokka: 20 000–40 000 euron vuosituloja nauttivista vain 12 prosenttia kannattaa kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämistä.

Alimpaan tuloluokkaan kuuluvilla ihmisillä saattaa olla jo oman sosiaalisen taustansa vuoksi enemmän ymmärrystä köyhien olosuhteita kohtaan kuin paremmin tienaavilla. Toisaalta he myös maksavat tuloistaan selvästi vähemmän veroja kuin parempituloiset ja ovat siten sekä suhteellisesti että absoluuttisesti pienemmällä osuudella rahoittamassa valtion kehitysyhteistyötä. Toisaalta suurimpaan tuloluokkaan kuuluvilla myös keskimääräinen koulutusaste on muita korkeampi (tilastollisesti koulutusaste korreloi suoraan ja myönteisesti tulojen kanssa), mikä selittää parhaiten ansaitsevien myönteistä suhtautumista kehitysyhteistyörahojen lisäämiseen.

Miten Suomen tulisi toimia kehitysmäärärahojen suhteen nykyisessä taloudellisessa tilanteessa

n=kaikki vastaajat

2. Kehitysyhteistyötä pidetään tärkeämpänä kuin vuosi sitten

Sen lisäksi, että kehitysyhteistyömäärärahojen lisääminen saa viimevuotista enemmän tukea, kehitysyhteistyötä/kehityspolitiikkaa myös pidetään tärkeämpänä kuin vuonna 2010. Tuolloin sitä piti erittäin tärkeänä 27 prosenttia, kun tänä vuonna osuus on noussut 31 prosenttiin – tasolle, jossa se oli kaksi vuotta aikaisemmin. Ilmeisesti tässäkin näkyy maailmanlaajuisen taloustaantumien vaikutus, joka vuonna 2010 vei julkisen keskustelun painopistettä aikaisempaa enemmän koviin taloudellisiin kysymyksiin.

Suomessa vuosi 2010 merkitsi kehitysyhteistyömielipiteissä eräänlaista aallonpohjaa, joka näyttää nyt jääneen taakse. Ei liene sattumaa, että juuri vuonna 2010 perussuomalaisten kannatus nousi kohisten ja suomalaisessa mielipideilmastossa tapahtui tiettyä sulkeutumista ja fokuksen keskittymistä oman maan asioihin.

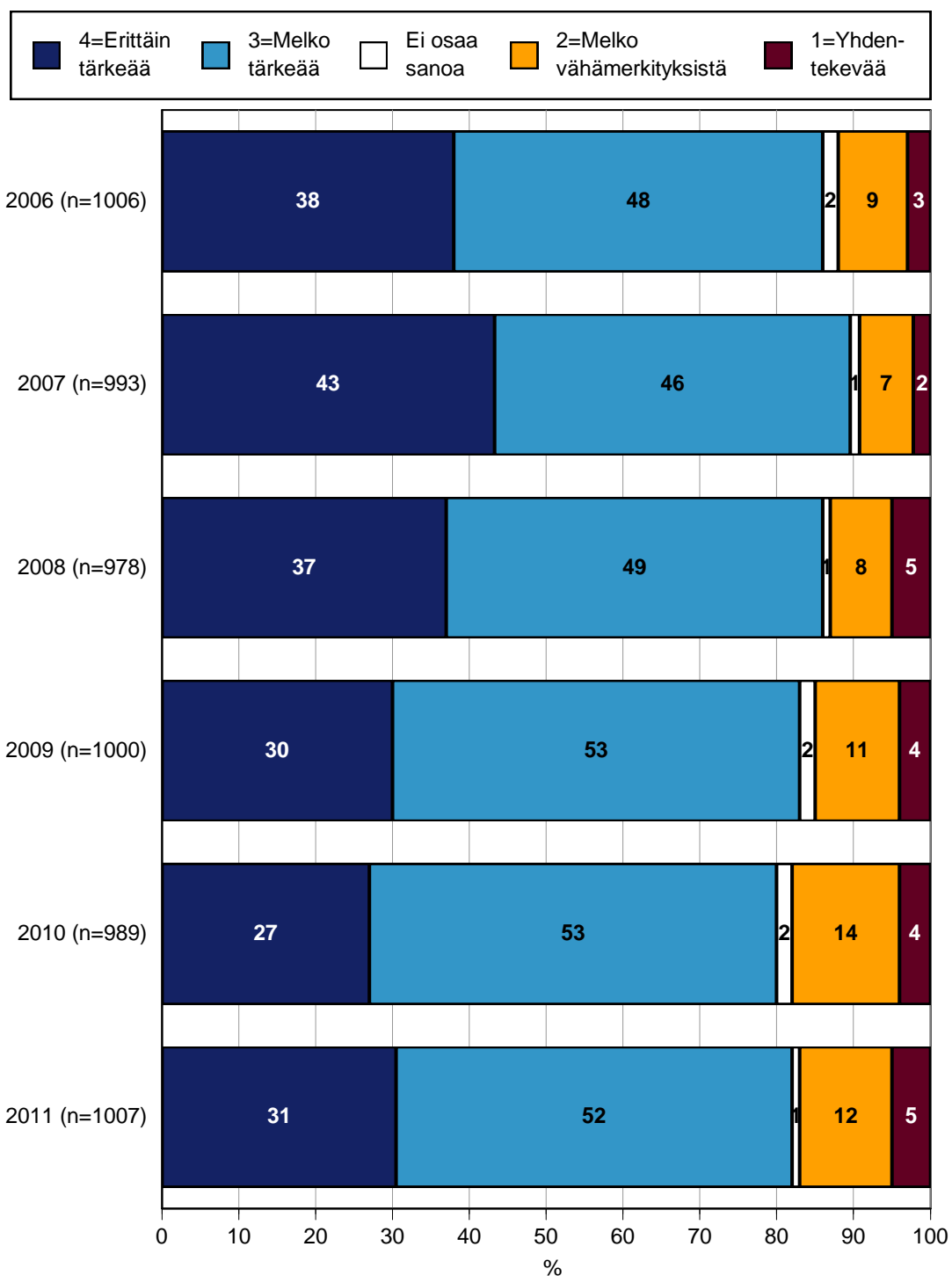
On kuitenkin merkillepantavaa, että talouden hyvinä vuosina 2006–2008 kehitysyhteistyötä pidettiin yleisemmin tärkeänä kuin nyt: huippuvuonna 2007 peräti 89 prosenttia kansalaisista piti kehitysyhteistyötä/kehityspolitiikkaa erittäin tai melko tärkeänä, kun se aallonpohjavuonna 2010 laski 80 prosenttiin. Erittäin tärkeä -vastausten kohdalla eroa on parhaan ja huonoimman vuoden välillä jopa 16 prosenttiyksikköä.

Maailman yleiset tapahtumat ja mielipideilmaston virtaukset eivät voi olla näkymättä myös kehitysyhteistyömielipiteissä. Usein arkipuheessa kuulee sellaisen hokeman, että taloudellisesti lihavana aikoina ihmiset muuttuvat entistä itsekkäämmiksi, ja laman tullessa heidän kovasydämysyhtensä jälleen hellittäisi. Virhepäätelmä saattaa johtua siitä tilastollisesta tosiasiasta, että talouden kasvaessa tuloerot tuppaavat levenemään – vaikka eihän se tarkoita välttämättä köyhien köyhtymistä, puhumattakaan, että tuloerojen kehitys liittyyi jotenkin asenteisiin. Väite asenteiden kovenemisesta talouden nousukaudella ei saa tukea tutkimusaineistosta, vaan asia on juuri päinvastoin: silloin kun oman maan taloudellinen tilanne ja sitä myötä henkilökohtainen toimeentulo on kaikkein vähiten uhattuna, ihmiset kokevat, että nyt on paremmat edellytykset auttaa muitakin. Näin ollen vahva valtiontalous ja kansalaisten hyvä ostovoima yhdistettynä taloutta koskevaan luottamukseen on myös kehitysyhteistyöpolitiikan kannalta paras asiointila.

Jos talouden tila heijastelee kehitysyhteistyömielipiteitä, miksi koettu tarkeys oli pienimmillään vuonna 2010 eikä 2009 tai 2008, jolloin talouden taantuma oli pahimmillaan? Vuosi 2008 voidaan helposti selittää pois sillä, että tutkimus tehtiin kesällä talouden ollessa vielä hyvässä vedossa – äkkipysähdys ja seinään törmääminen tapahtuivat vasta saman vuoden syksyllä. Vuonna 2009 suomalaisille ei ollut vielä täysin valjennut, millaisia seurauksia taloustaantumalla tulisi olemaan, joten siksi taloustaantumien seuraukset näkyivät kunnolla vasta seuraavan vuoden tutkimuksessa. Samaan tapaan noin vuoden viiveellä muuten kohosi myös perussuomalaisten kannatus, joka on lähestulkoon kääntäen verrannollinen kehitysyhteistyön kannatukseen. Opposition johtanut, suutariksi lässähtänyt ”jytty” ei kuitenkaan onnistunut muuttamaan suomalaisten kehitysyhteistyömielipiteitä pysyvästi, kuten tutkimus osoittaa.

Miten tärkeänä kehitysyhteistyötä/kehityspolitiikkaa pidetään 2006-2011

n=kaikki vastaajat

Ketkä sitten pitävät kehitysyhteistyötä kaikkein tärkeimpänä? Lyhyt vastaus on: naiset, nuoret, korkeasti koulutetut, pienituloiset, opiskelijat, Etelä- ja Länsi-Suomen kaupungeissa asuvat.

Tässä tutkimuksessa ei ollut mukana kysymystä vastaajan puoluekannasta, mutta aikaisemmista tutkimuksista tiedetään, että myönteisimmin kehitysyhteistyöhön suhtautuvat vihreiden, kristillisdemokraattien ja RKP:n kannattajat. Näistä kaksi ensimmäistä ovat vahvasti naisvaltaisia puolueita. Tulos osoittaa, että kehitysyhteistyön kannattamiseen voidaan päätyä erilaisista tulokulmista: vihreillä on kyse ympäristöliikkeeseen liittyvästä maailmanparantamisesta ja vasemmistoväritteisestä solidaarisuudesta, kristillisdemokraateilla Jeesuksen opetuksissa köyhien auttamisesta ja RKP:llä yleisestä kansainvälisyyteen ja humanistiseen elämänasenteeseen liittyvästä eetoksesta.

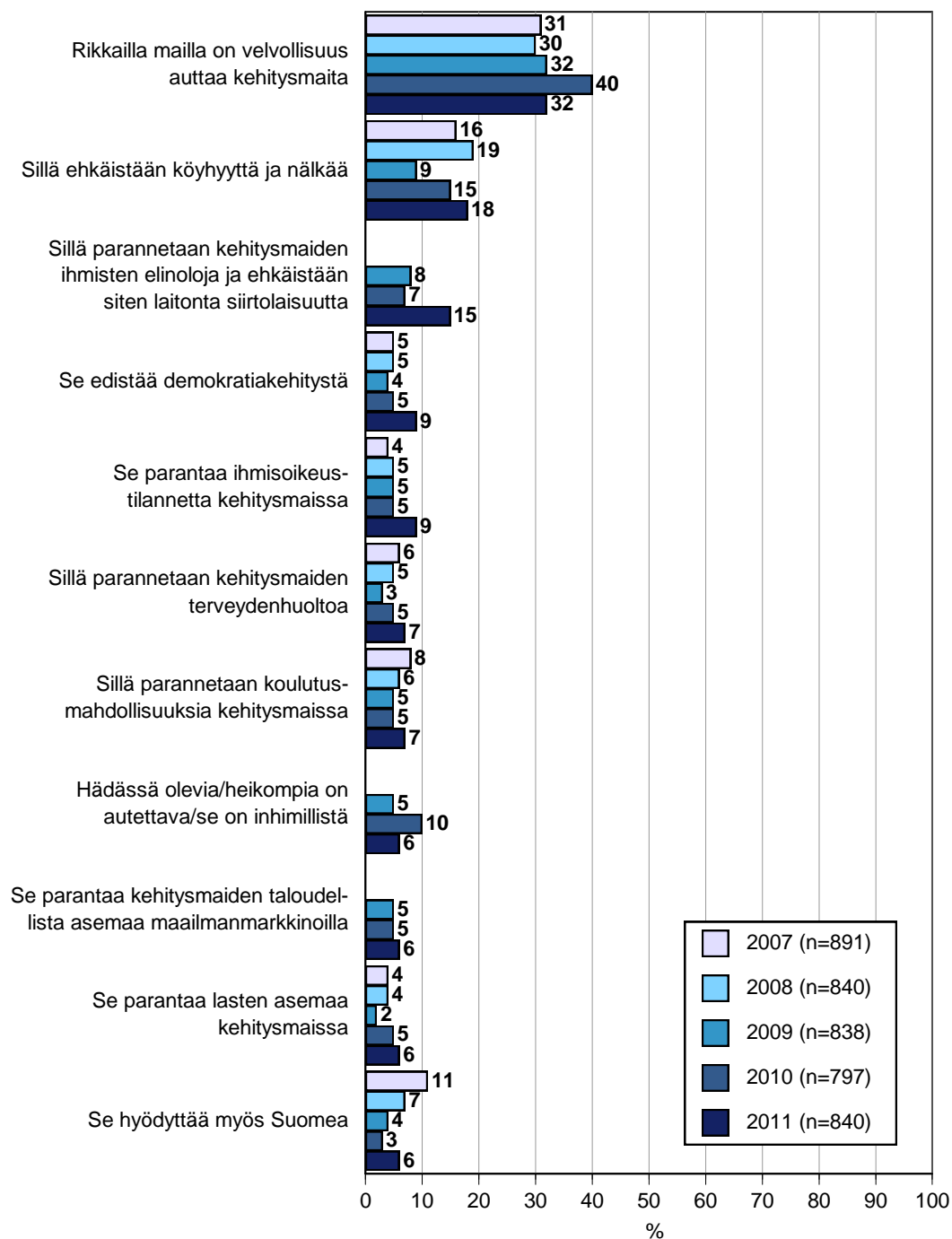
Niiltä, joiden mielestä kehitysyhteistyö on erittäin tai melko tärkeää, kysyttiin jatkokysymyksenä, miksi se on tärkeää. Edellisvuosien tapaan tärkeimmäksi valittiin annetuista vaihtoehdoista se, että rikkailla mailla on velvollisuus auttaa kehitysmaita. Toisena tulee nälän ja köyhyyden estäminen. Kolmantena tuleva syy ”sillä parannetaan kehitysmaiden ihmisten elinolot ja ehkäistään siten laitonta siirtolaisuutta” sai tänä vuonna (15 %) kaksi kertaa niin paljon kannatusta kuin viime vuonna (7 %).

Ylipäänsä konkreettiset syyt saavat vuoden 2011 vastauksissa enemmän painoa kuin aikaisemmin. Yleisluontoinen moraalinen vetoamus rikkaiden maiden auttamisvelvollisuudesta sai tänä vuonna kahdeksan prosenttiyksikköä vähemmän kannatusta kuin viime vuonna. Tosin nyt se palasi samalle reilun 30 prosentin tasolle, jossa se oli ollut aikaisemminkin monena vuonna. On vaikea keksiä mitään selvää syytä siihen, miksi auttamisvelvollisuuden kohdalla oli vuonna 2010 lähes kymmenen prosenttiyksikön piikki.

Moraalinäkökulma on naisilla jonkin verran korostuneempi kuin miehillä: naisista 35 prosenttia pitää kehitysyhteistyötä tärkeänä siksi, että rikkailla mailla on velvollisuus auttaa kehitysmaita, kun miehistä näin ajattelee 28 prosenttia. Tämä ajattelutapa on hieman keskimääräistä yleisempää myös yli 40-vuotiailla sekä korkeasti koulutetuilla. Pienillä maaseutumaisilla paikkakunnilla asuvien keskuudessa moraalinäkökulma nousee tärkeimmäksi syyksi jopa 44 prosentilla. Ehkä Suomen maaseudulla on altruismia ja ymmärtämystä kehitysmaiden köyhiä kohtaan, jotka yleensä itsekin asuvat maalla.

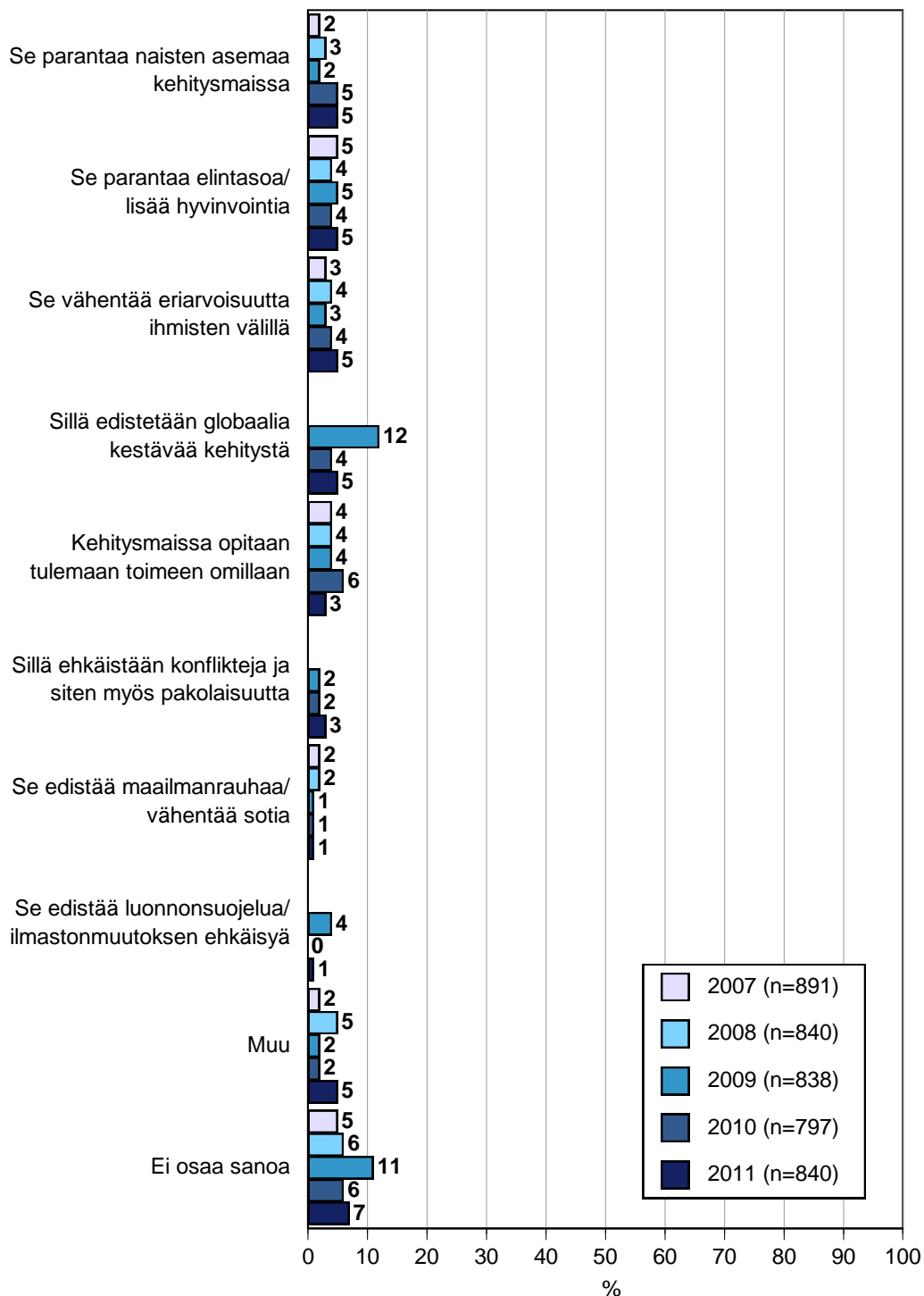
Miksi kehitystyö on tärkeää 2007-2011 1(2)

n=kehitystyö on tärkeää

Miksi kehitystyö on tärkeää 2007-2011 2(2)

n=kehitystyö on tärkeää

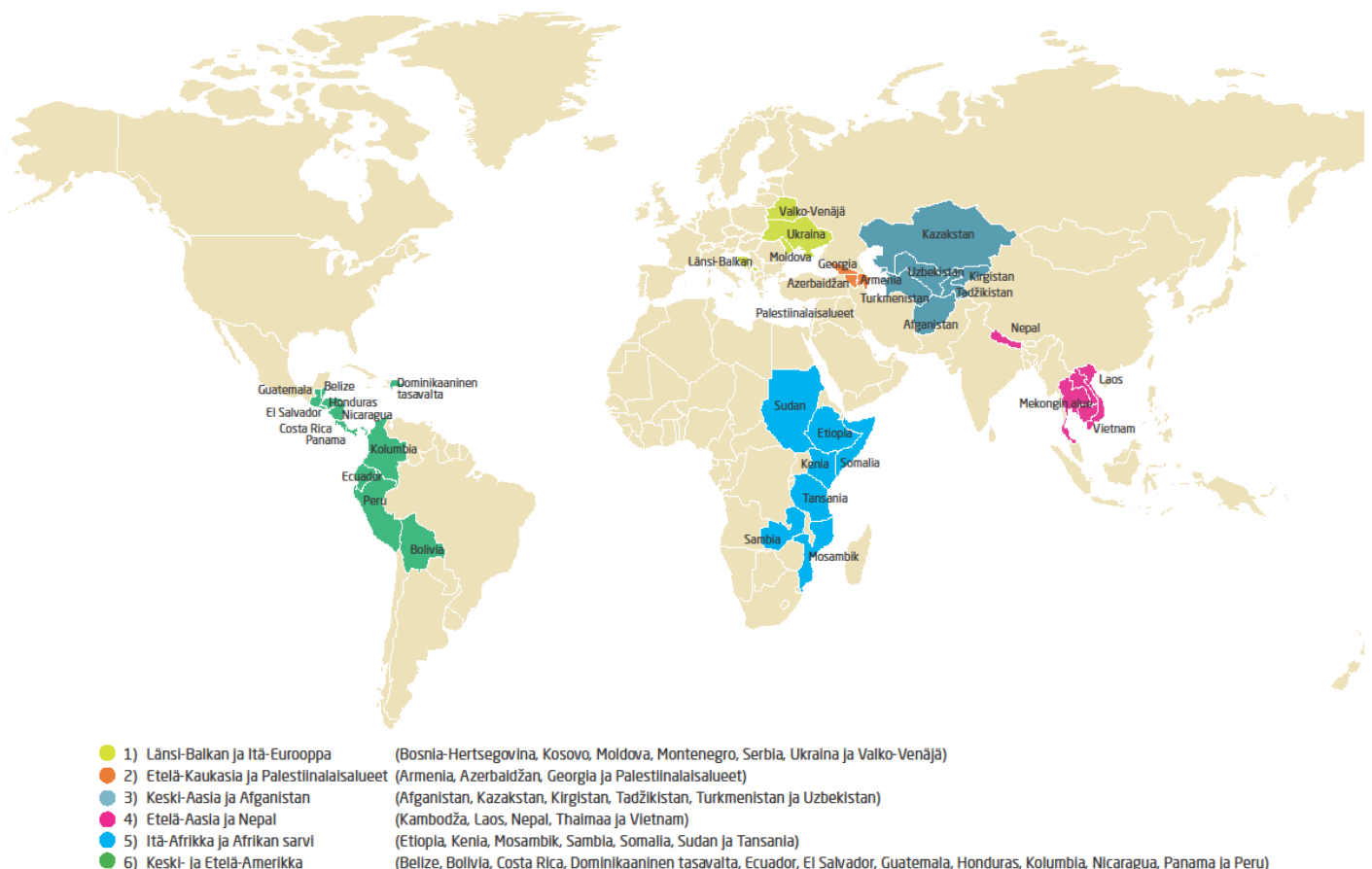
3. Tukea toivotaan eniten Afrikan sarveen

Vastaajille näytettiin kartta Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyökohteista eri puolilla maailmaa ja sitten heiltä kysyttiin, minne tukea tulisi kohdistaa eniten.

Selväksi ykköseksi nousi Itä-Afrikka ja Afrikan sarvi, jonka valitsi peräti 53 prosenttia vastaajista. Kakkosena tulee Länsi-Balkan ja Itä-Eurooppa 16 prosentilla.

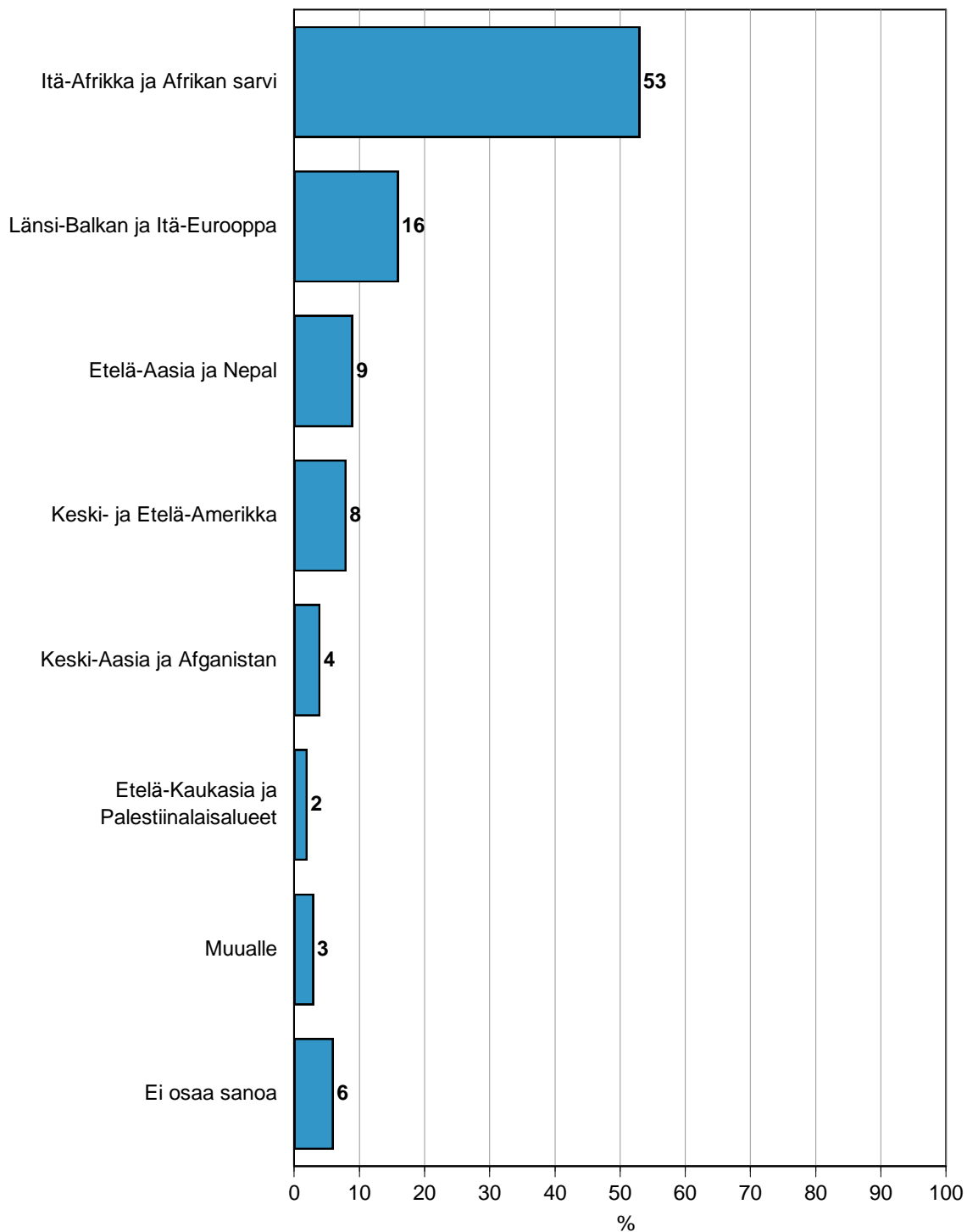
Kaikesta päätellen suomalaiset katsovat, että Itä-Afrikassa ja Afrikan sarvessa on eniten tarvetta avulle. Mitä alhaisemmasta elintasosta lähdetään liikkeelle, sitä tehokkaammin kehitysavulla saadaan aikaan näkyviä ja huomattavia parannuksia.

Luultavasti myös Suomessa käyty julkinen keskustelu somalien asemasta on vaikuttanut tämän maailmankolkan nousemiseen näin keskeiseen asemaan, ja toisaalta varsinkin Helsingissä somalit ovat monin paikoin näkyvästi katukuvassa. Kyseessä on siis suomalaisille verrattain tuttu alue, niin mediasta kuin omakohtaisten havaintojenkin välityksellä.

Minne kehitysyhteistyötä tulisi eniten kohdistaa

Kaikki vastaajat, n=1007

4. Koulutuksessa on kehitysyhteistyön ydin

Koulutus on edelleen se asia, johon suomalaisten mielestä pitäisi laittaa eniten kehitysyhteistyöpanoksia. Laajasta maksuttomasta koulutusjärjestelmästä ja PISA-menestyksestä nauttivan maan asukkaat uskovat siihen, että koulutus auttaa myös kehitysmaiden kansalaisia parantamaan elintasoaan.

Koska tarjotuissa vaihtoehdoissa on eroa, eri vuodet eivät ole tässä kysymyksessä suoraan vertailukelpoisia. Esimerkiksi humanitäärinen hätäapu otettiin mukaan nyt ensimmäistä kertaa, ja se nousi heti neljänneksi 30 prosentin kannatuksella. Mielenkiintoista on se, että koulutus, ihmisoikeudet ja tasa-arvo sekä demokratiakehitys ja hyvä hallinto ovat pysyneet tärkeystallalla suunnilleen samoissa lukemissa viimeisten viiden vuoden ajan, kun taas terveydenhuolto sekä vesi- ja sanitaatiokysymykset ovat menettäneet kannatustaan tasaisesti vuosien ajan. Jostain syystä näitä ei enää pidetä alkuunkaan niin tärkeinä kuin vielä muutama vuosi sitten. Onko niin, että näissä kysymyksissä katsotaan tapahtuneen huomattavaa parantumista vai niin, että muiden ongelmien arvioidaan nousseen vielä päällekyvimmiksi?

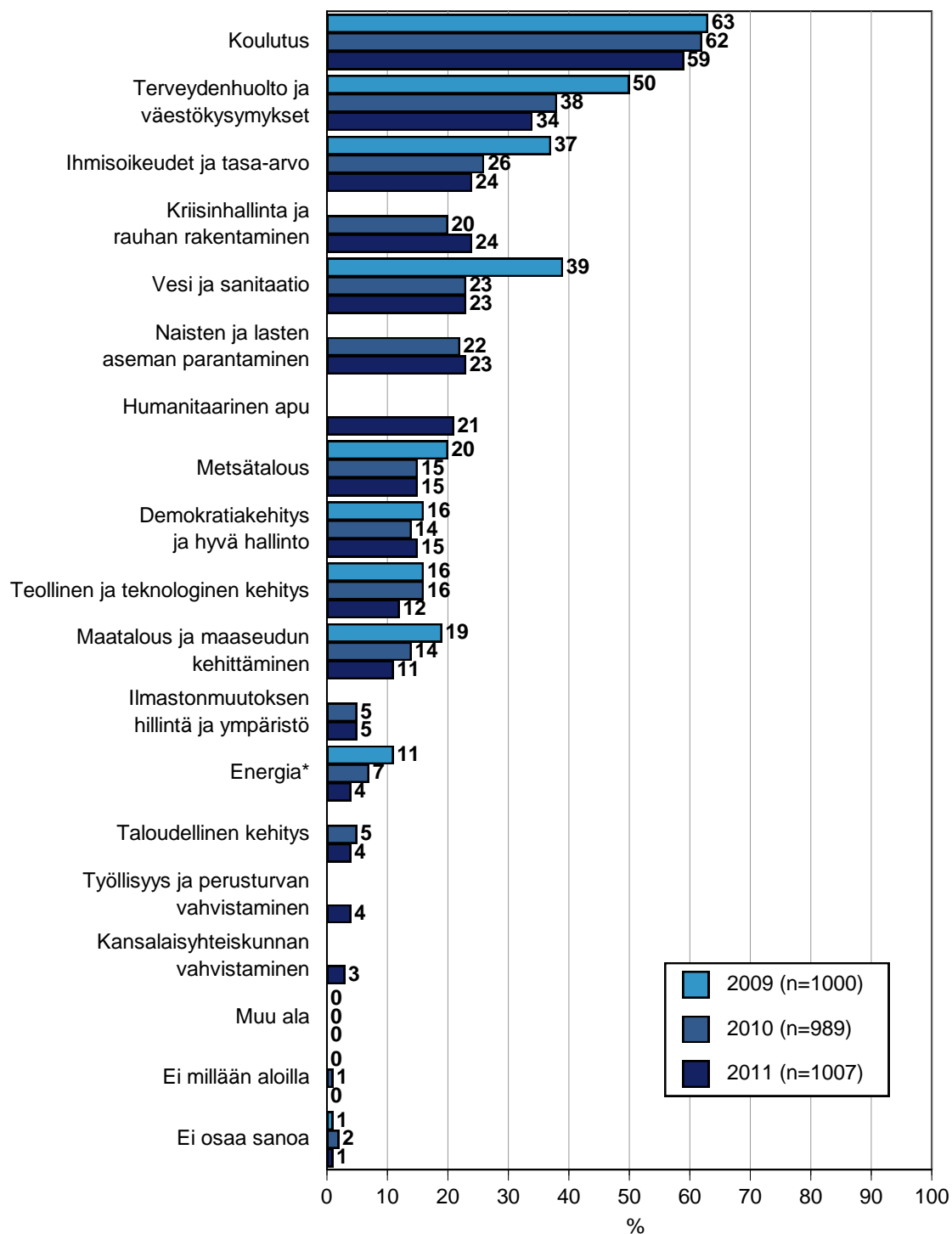
Naiset painottavat keskimääräistä enemmän naisten ja lasten aseman parantamista (39 prosenttia valitsee sen kolmen tärkeimmän asian joukkoon, keskiarvo 32), terveydenhuoltoa ja väestökysymyksiä (32 prosenttia, keskiarvo 29), humanitaarista hätäapua (33 prosenttia, keskiarvo 30) sekä kehitysavun suuntaamista luonnonkatastrofeista kärsineille alueille (15 prosenttia, keskiarvo 10). Miehillä puolestaan korostuvat etenkin demokratiakehitys ja hyvä hallinto (20 prosenttia, keskiarvo 10) sekä taloudellinen kehitys (8 prosenttia, keskiarvo 6).

Mielenkiintoista on, että koulutukseen panostaisivat eniten nuorimmat ja toisaalta vanhimmat ikäluokat: sekä opiskelijoiden ja koululaisten että eläkeläisten keskuudessa koulutus nostetaan tärkeimpien kehityspanostusten joukkoon 57 prosentissa vastauksista, kun esimerkiksi toimihenkilöistä näin ajattelee 46 prosenttia. Ehkä nuorilla on (osin vanhempiensa opettamana) suhteellisen vahva usko koulutuksen voimaan hyvän tulevaisuuden tekijänä, ja toisaalta suurten ikäluokkien aikaan koulutus tarjosi vielä nykyistä paremman mahdollisuuden erottautua työmarkkinoilla ja taata nousujohteinen toimeentulo, kun maisteri tai peräti ylioppilaskin oli vielä jotain.

Työmarkkinoilla jo olevilla usko koulutuksen autuaaksi tekevyyteen on saattanut tosielämän rauhjovien realiteettien ja rahan perässä juoksemisen seurauksena heikentyä, vaikka tilastot kyllä osoittavat koulutuksen ja hyvän toimeentulon välisen voimakkaan positiivisen korrelaation. Kaiken kaikkiaan tulokset kyllä vahvistavat suomalaisten pitävän koulutusta tärkeänä kehitysmaissakin, vaikka lonkalta heitetyt ja lähes yleisiksi totuuksiksi muuttuneet *”naapurin Pate tienaa peruskoulupohjalta keikkahommista neljä tonnia kuussa puhtaana käteen kun meidän maisteri-Maisan kuukausipalkka virastossa on vain 2350 ikälisineen”* -puheet saattavat välillä haitata kokonaiskuvan havaitsemista. Toinen iänikuinen hokema on sen sijaan paljon käyttökelpoisempi ja näyttää vastaavan suomalaisten enemmistön käsityksiä: *on parempi antaa kehitysmaan ihmiselle onki kuin antaa hänelle kalaa.*

Millä aloilla Suomella erityisesti annettavaa kehitysmaille 2009-2011

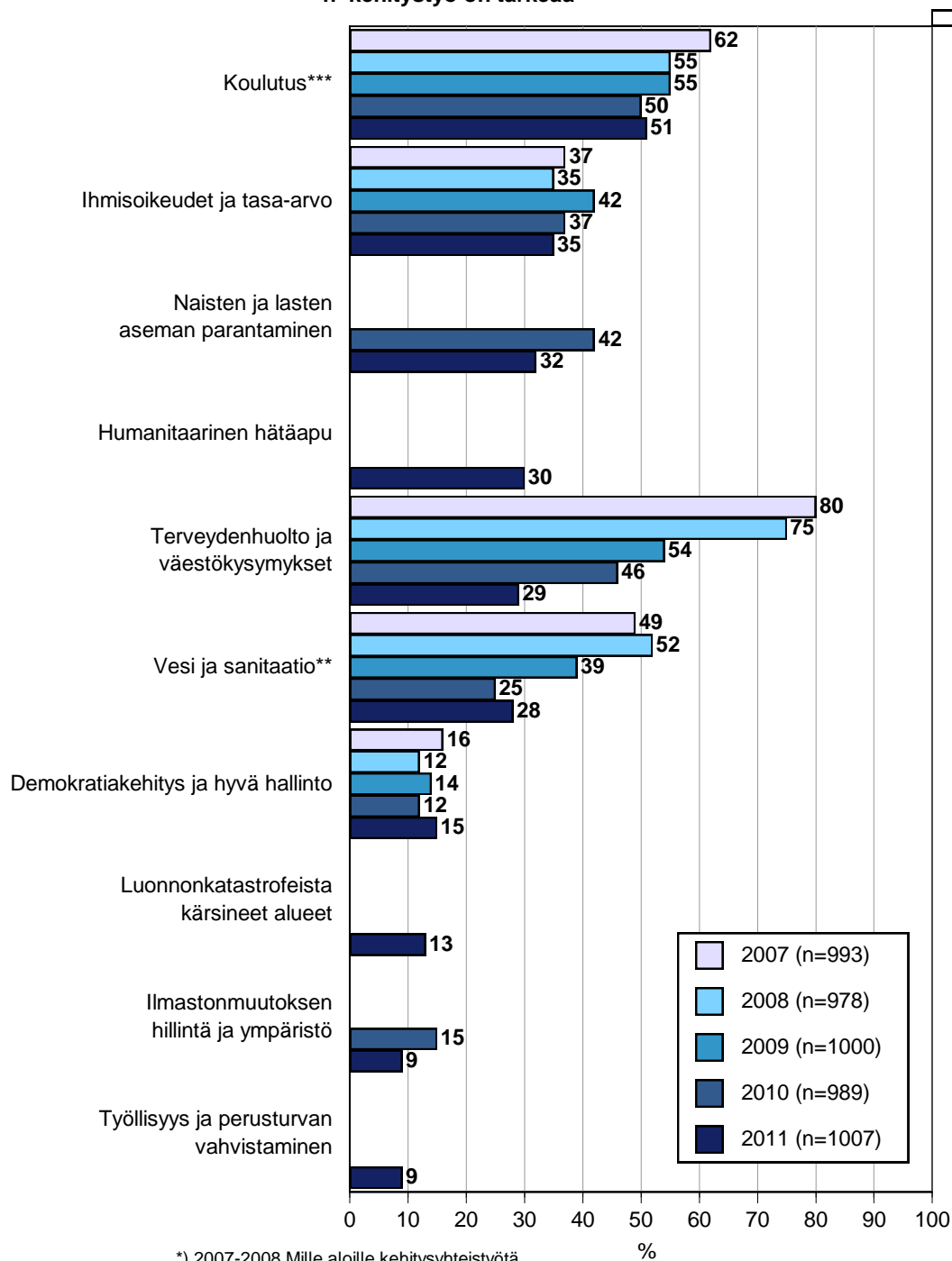
n=kaikki vastaajat

*) 2009 Ympäristö ja energia

Mille aloille kehitysponnistuksia pitäisi ennen kaikkea suunnata 2007-2011* 1(2)

n=kehitystyö on tärkeää

*) 2007-2008 Mille aloille kehitysyhteistyötä pitäisi ennen kaikkea suunnata

**) 2007-2008 Vesihuolto

***) 2007-2008 Opetus

5. Sanomalehdet ovat menettäneet asemiaan kehityskysymysten tietolähteenä

Suomalaisille tärkein kehitysyhteistyötä koskevien asioiden tietolähde on edelleen televisio, jonka mainitsee 69 prosenttia vastaajista. Toiseksi tärkeimpänä tiedonlähteenä jatkavat sanomalehdet, mutta niiden merkitys on selvässä laskussa Internetin kustannuksella.

Ulkoministeriön oma viestintämateriaali mainitaan vain yhdessä prosentissa vastauksista. Sen todellinen vaikutus on kuitenkin tuntuvasti suurempi, koska viestintämateriaali välittyy toimittajien enemmän tai vähemmän suodattamana ja tulkitsemana muiden medioiden kautta.

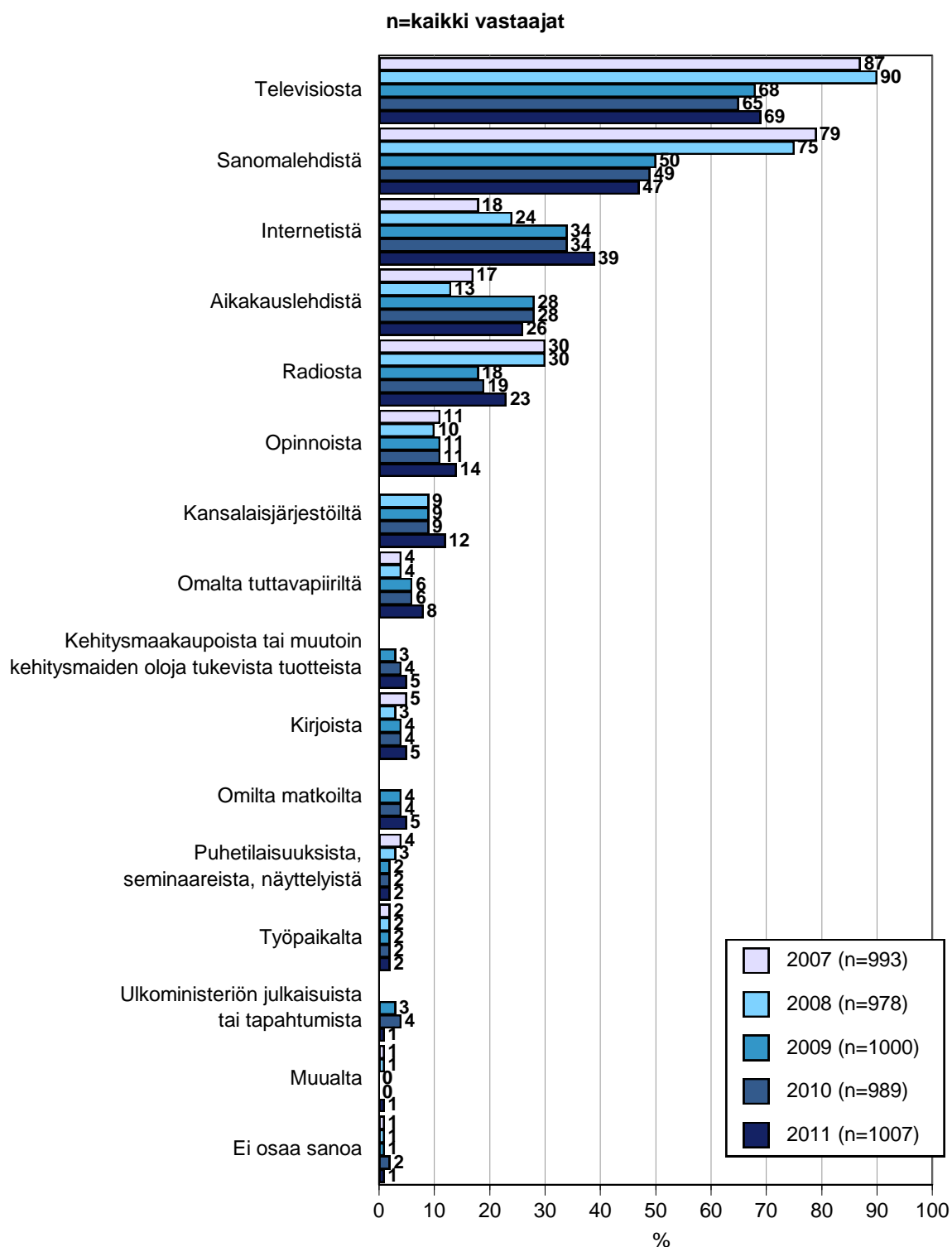
Kansalaiset ovat kehitysyhteistyötä koskevassa tiedonsaannissa vahvasti riippuvaisia mediasta, sillä vain kahdeksan prosenttia ilmoittaa saavansa aiheesta tietoa suoraan omalta tuttavapiiriltä ja viisi prosenttia matkoilta. Omakohtainen kokemus aiheesta on siis hyvin vähäistä.

Mitenkään yllättävää ei liene se, että nuorimmalle ikäryhmälle (15–24-vuotiaat) Internet on jopa tärkein tiedonlähde 65 prosentin maininnoilla. Ehkä hieman yllättävää on sen sijaan se, että nuorimmilla opinnot nousevat yhtä tärkeäksi tiedonlähteeksi kuin televisio. Nuorilla oman tuttavapiirin kokemukset ovat selvästi tärkeämmässä roolissa kuin vanhemmilla.

Korkeasti koulutetut ilmoittavat muita hanakammin tuttavapiirin ja omat matkat kehitystiedon lähteiksi, kun taas televisio ja Internet ovat heillä hieman pienemmässä roolissa.

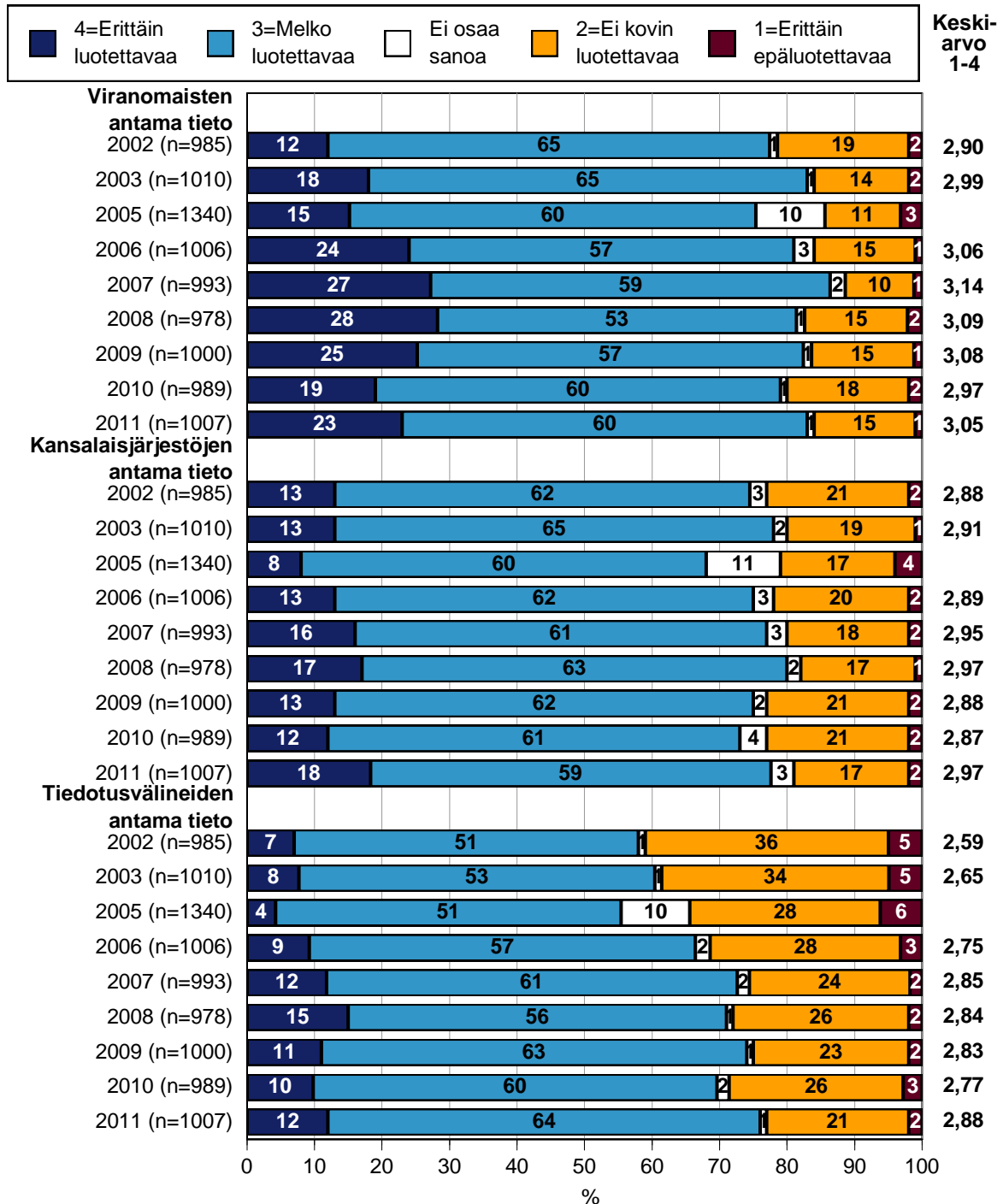
Vaikka tiedotusvälineiden rooli kehitysyhteistyötiedon välittämisessä on ratkaisevan tärkeä, kansalaiset pitävät mediatietoa kuitenkin vähemmän luotettavana kuin viranomaisten tai kansalaisjärjestöjen antamaa tietoa. Viranomaisten antamaa tietoa pitää erittäin luotettavana 23 prosenttia kansalaisista, kun kansalaisjärjestöjen kohdalla osuus on 18 prosenttia ja median kohdalla 12 prosenttia.

Mistä olette saanut tietoa kehityskysymyksistä 2007-2011*

Kuinka luotettavana pitää eri tahoilta saamaa tietoa kehitysmaista ja kehitysyhteistyöstä 2002-2003 ja 2005-2011

n=kaikki vastaajat

*) 2006-2009: kehitysyhteistyö lisää kansainvälistä turvallisuutta

6. Kehitysyhteistyömäärärahat arvioidaan alakanttiin

Suomalaisille ei ole täysin selvää, kuinka paljon rahaa kehitysyhteistyöhön vuosittain käytetään. Yleisin arvio on 150 miljoonaa ja toiseksi yleisin 500 miljoonaa euroa. Oikean suuruusluokan eli noin miljardi euroa tietää vain joka kymmenes vastaaja.

Sen sijaan osuus bruttokansantuotteesta on selvästi paremmin tunnettu luku: joka neljäs haarukoi sen todelliselle tasolle eli 0,56 prosenttiin. Moni lienee kuullut mediasta virallisen tavoiteluvun 0,7 prosenttia, koska sen mainitsee lähes viidennes vastaajista. Tämä luku myös vastaa yleisintä käsitystä siitä, mikä olisi sopiva kehitysyhteistyömäärärahojen taso.

Parhaiten kärryillä kehitysyhteistyörahoista ovat 25–39-vuotiaat, joista 14 prosenttia sijoitti arvionsa oikeaan suuruusluokkaan, noin miljardiin euroon. Myös alle 25-vuotiaista keskimääräistä suurempi osa, 13 prosenttia, osui oikeaan. Vanhimman ikäryhmän vastaajat, yli 60-vuotiaat, sekä yli- että aliarvioivat kehitysmäärärahojen suuruuden. Tämä on mielenkiintoinen tulos, sillä yleensä ikä ja sen tuoma kokemus lisäävät tietämystä yhteiskunnallisista asioista, mutta tällainen kansainvälinen, maailmanparantamiseen liittyvä asia näyttää olevan enemmän nuorten kuin vanhojen heiniä. Koska nuorena omaksutut asenteet siirtyvät yleensä ihmisten mukana seuraaviin ikäpolviin, kehitysyhteistyötä koskevalle kansalaismielipiteelle voi povata suotuisaa tulevaisuutta – edellyttäen kuitenkin, ettei oman maan taloudellinen tilanne olennaisesti heikkene.

Naisten ja miesten tietämystaso ei juuri poikkea tässä kysymyksessä: molemmista 10 prosenttia arvioi määrärahat oikein. Yleensä miehet ovat hieman naisia paremmin informoituja poliittisista ja yhteiskunnallisista kysymyksistä, mutta tässä tapauksessa naisten miehiä suurempi kehitysyhteistyömyönteisyys tasoittaa eron olemattomiin.

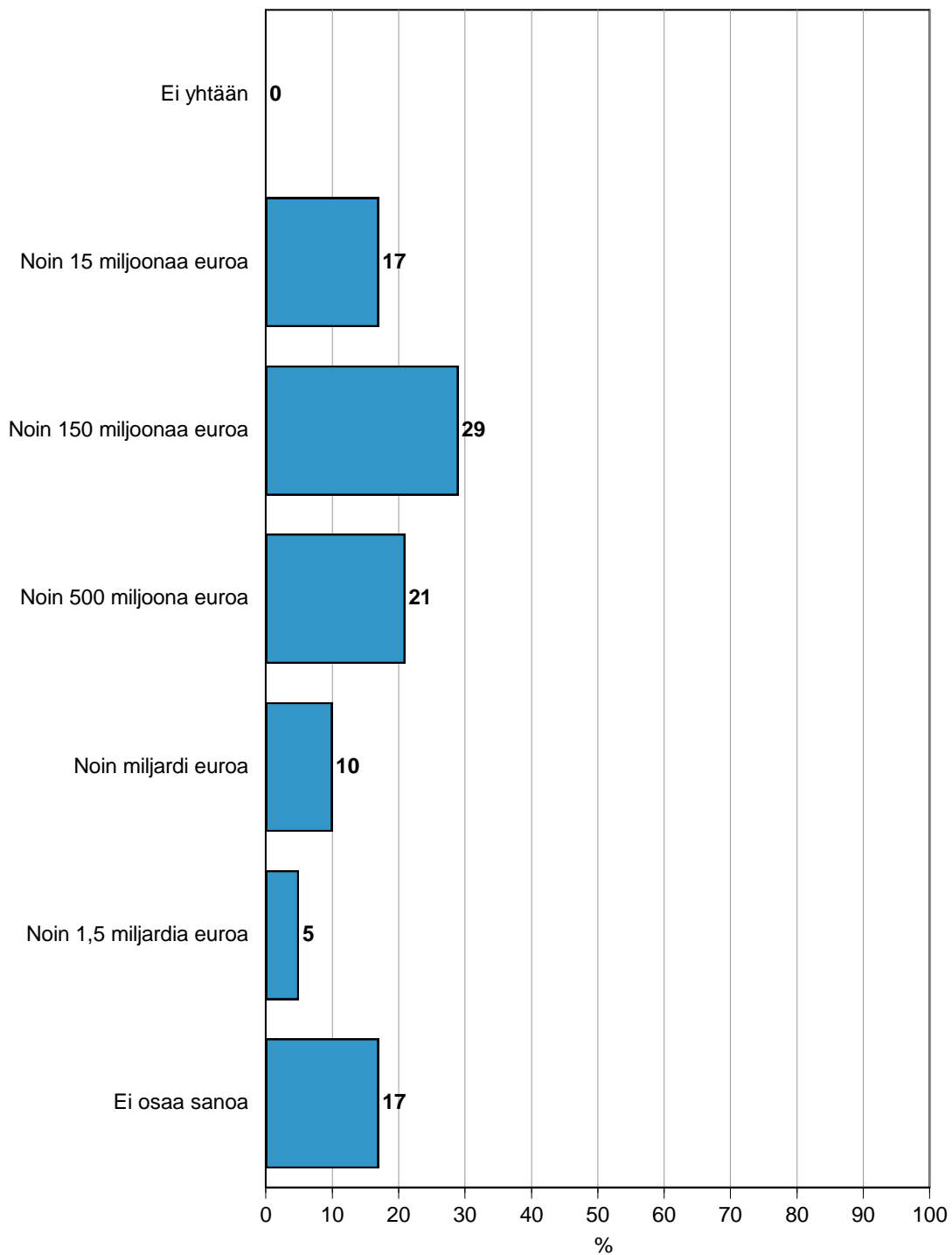
Ehkä hieman yllättäen korkein koulutus ei takaakaan parasta tietämystä tässä kysymyksessä, sillä yliopistokoulutuksen saaneista vain 12 prosenttia arvioi määrärahat oikeaan suuruusluokkaan. Ammattikorkeakoulun, opiston tai pelkän lukion/ylioppilastutkinnon suorittaneissa tietämys on 15 prosenttia.

Ammattiryhmittäin tarkasteltuina itsenäiset yrittäjät ja johtavassa asemassa olevat osoittautuvat selvästi muita kustannustietoisemmiksi: heistä 24 prosenttia arvioi kehitysmäärärahat noin miljardiksi euroksi. Tämä on sikäli ymmärrettävää, että kyseisissä asemassa olevat henkilöt rahoittavat valtion toimintoja sekä suhteellisesti että absoluuttisesti enemmän kuin muut, joten heille on luonnollista olla keskimääräistä kiinnostuneempia valtion menoeristä.

Maaseudun pikkukunnissa määrärahojen suuruudesta ollaan miltei autuaan tietämättömiä (oikeiden vastausten osuus on vain 5 prosenttia), ja samoin on laita eläkeläisten keskuudessa (7 prosenttia).

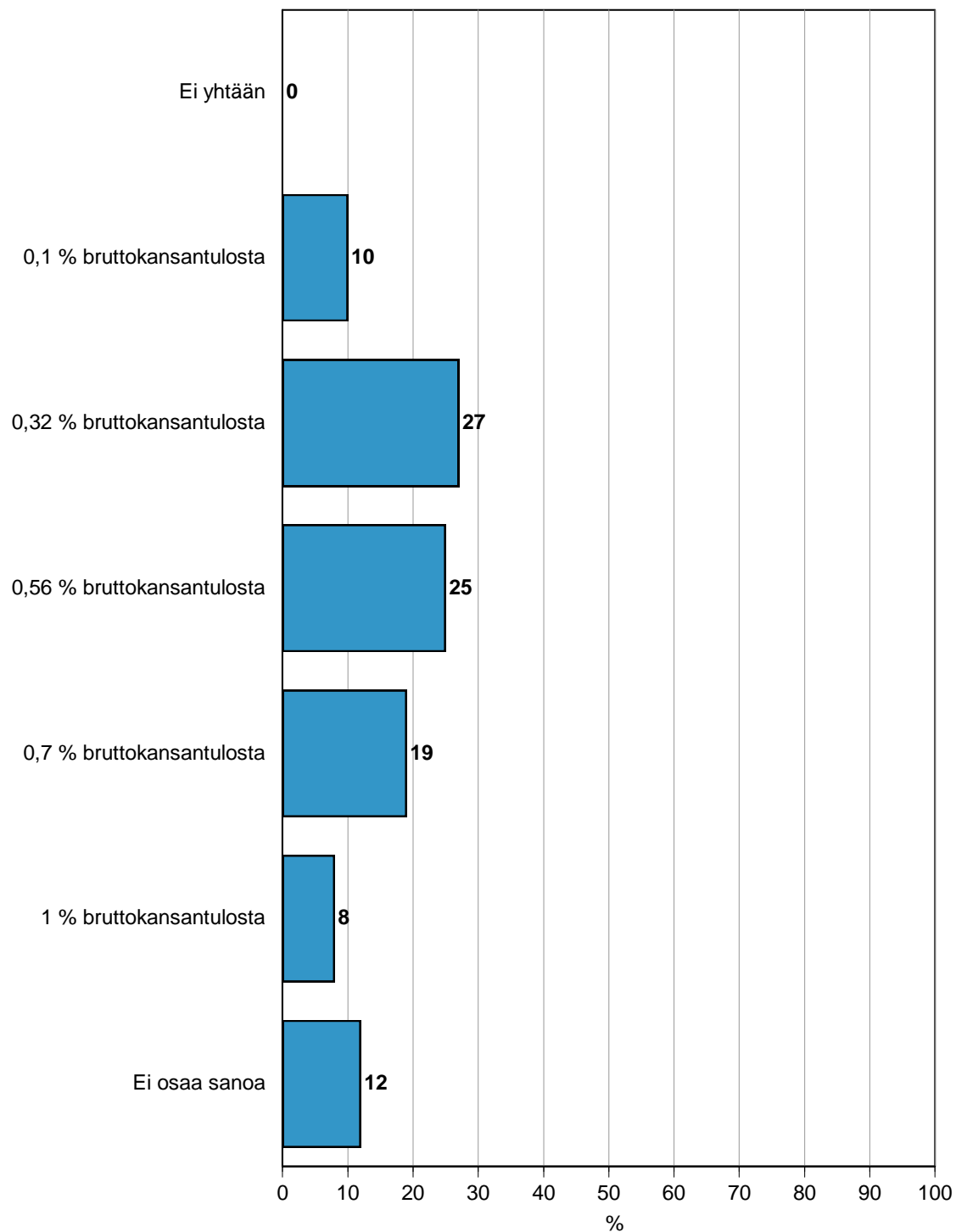
Arvio kehitysyhteistyöhön käytetystä rahamäärästä vuonna 2011

Vastaajat, n=493

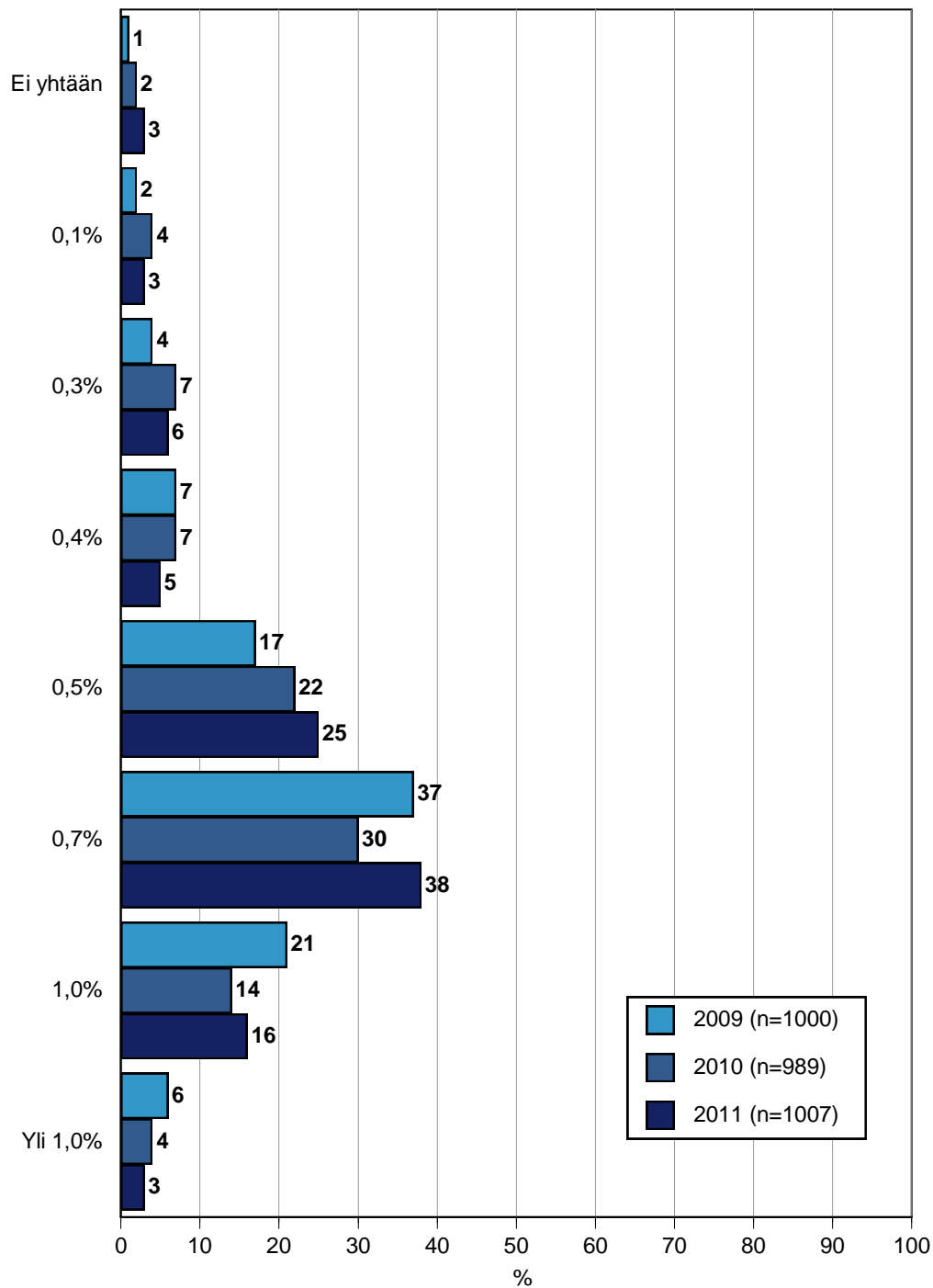
Arvio kehitysyhteistyön osuudesta BKT:sta vuonna 2011

Vastaajat, n=514

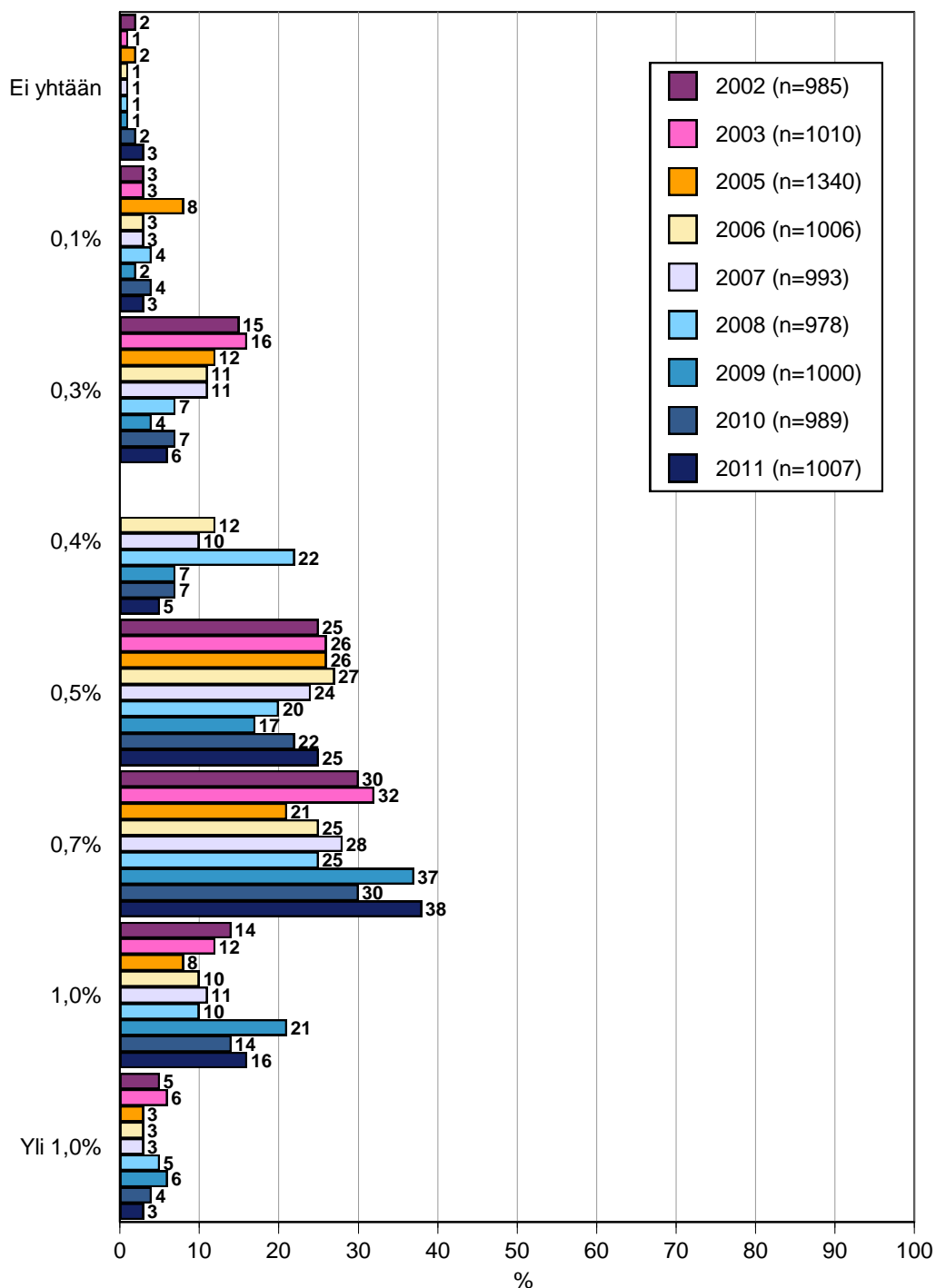
Suomelle sopivana pidetty kehitysyhteistyön määrä (% bruttokansantuotteesta) 2009-2011

n=kaikki vastaajat

Suomelle sopivana pidetty kehitysyhteistyön määrä (% bruttokansantuotteesta) 2002-2003 ja 2005-2011

n=kaikki vastaajat

7. Suomalaisuuden näkyminen kehitysavussa on yhä tärkeämpää

Joka neljäs suomalainen pitää erittäin tärkeänä sitä, että Suomen rahoittamissa kehitysyhteistyöhankkeissa näkyy avun alkuperämaa eli Suomi. Tämän asian tärkeys on korostunut viime vuosina, sillä vuonna 2010 asiaa piti erittäin tärkeänä 20 prosenttia ja vuotta aikaisemmin 16 prosenttia.

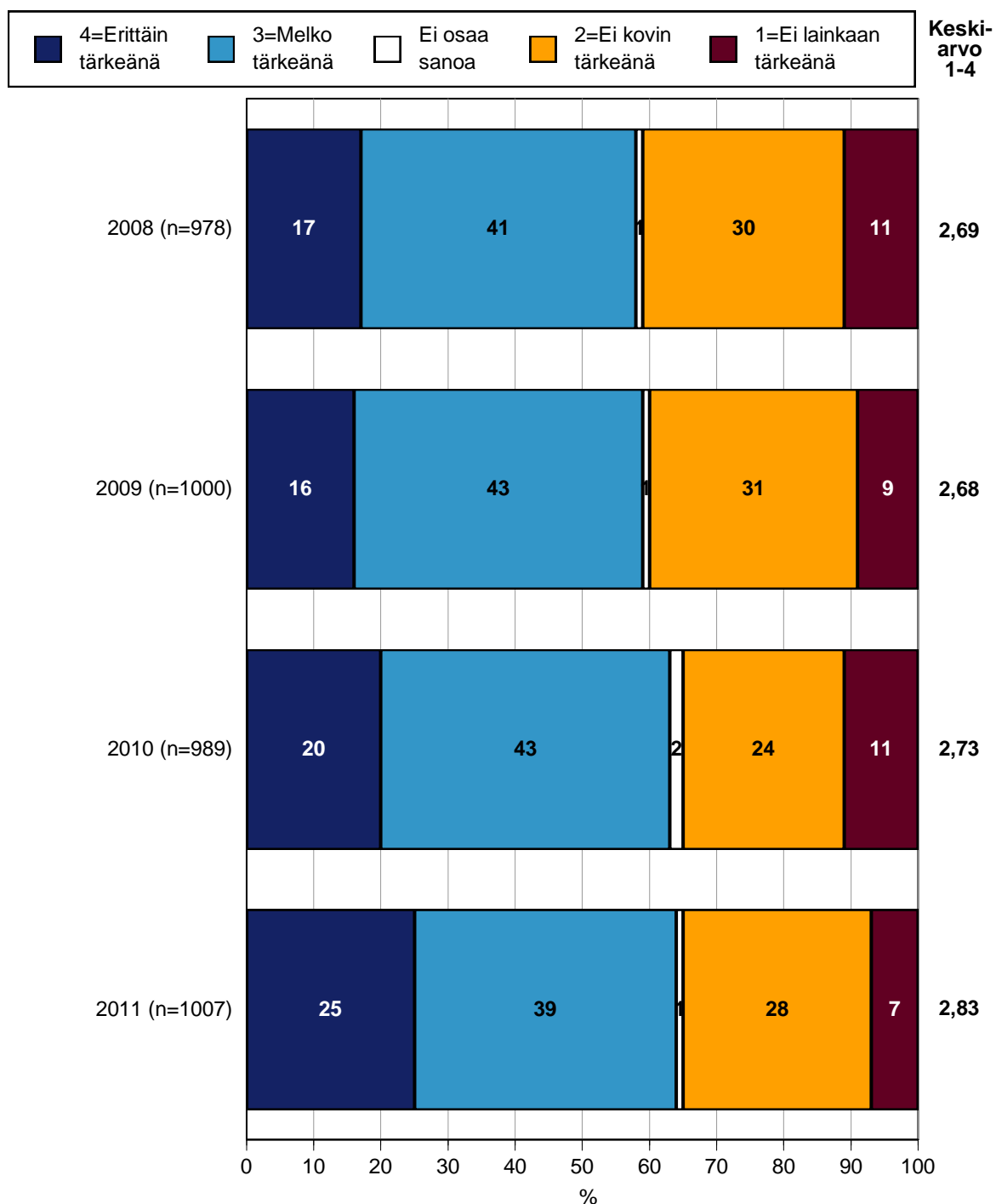
Kaksi kolmesta suomalaisesta pitää avun suomalaisen alkuperän näkymistä erittäin tai melko tärkeänä, ja yksi kolmasosa ei pidä sitä kovin tai lainkaan tärkeänä. Mitä iäkkäämmästä vastaajasta on kysymys, sitä tärkeämpänä hän pitää suomalaisuuden näkymistä kehitysavussa. Korkea koulutus vaikuttaa toisin päin.

Ammattiryhmistä tärkeimpänä asiaa pitävät paitsi eläkeläiset, myös yrittäjät ja johtavassa asemassa olevat. He ovatkin yleensä jo varttuneempaa väkeä. Sitä vastoin nuorille ja opiskelijoille suomalaisuuden näkyminen on kaikkein vähiten tärkeää: heistä vain 11 prosenttia pitää sitä erittäin tärkeänä, kun eläkeläisillä kulu on 31 prosenttia ja johtajilla sekä yrittäjillä kokonaista 40 prosenttia.

Mistä tärkeyden kasvaminen johtuu? Villinä veikkauksena voisi heittää sellaisen tulkinnan, että persussuomalaisten kannatuksen nousu ja vaalimenestys ovat vaikuttaneet suomalaisten kansallismielisyyden kasvuun. Tämä ei tarkoita välttämättä mitään negatiivista, kuten xenofobiaa tai sulkeutumista, vaan tietynlainen terve ylpeys suomalaiskansallisuudesta on saattanut nousta aikaisempaa selvemmin esille julkisessa keskustelussa ja sitä kautta ihmisten mielissä.

Miten tärkeänä pitää sitä, että Suomen rahoittamissa kehitysyhteistyöhankeissa näkyy se, että apu on nimenomaan Suomesta 2008-2011

n=kaikki vastaajat

*) 2006-2009: kehitysyhteistyö lisää kansainvälistä turvallisuutta

9638/TTU/JRA/ca/tgr

Kehitysyhteistyö 2011

8. Äärimmäisen köyhyyden poistaminen tärkein vuosituhattavoite

YK:n vuosituhattavoitteita ei edelleenkään tunneta kovin hyvin, sillä vain neljännes vastaajista mainitsee kuulleensa niistä. Tunteminen on tosin hitaasti lisääntynyt vuodesta 2003 lähtien, mutta edelleen voidaan sanoa, että tässä kohdassa suomalaisten sivistyksessä on aika paha aukko ja asiasta vastaavilla viranomaisilla sekä medialla tiedottamisen tehostuksen paikka.

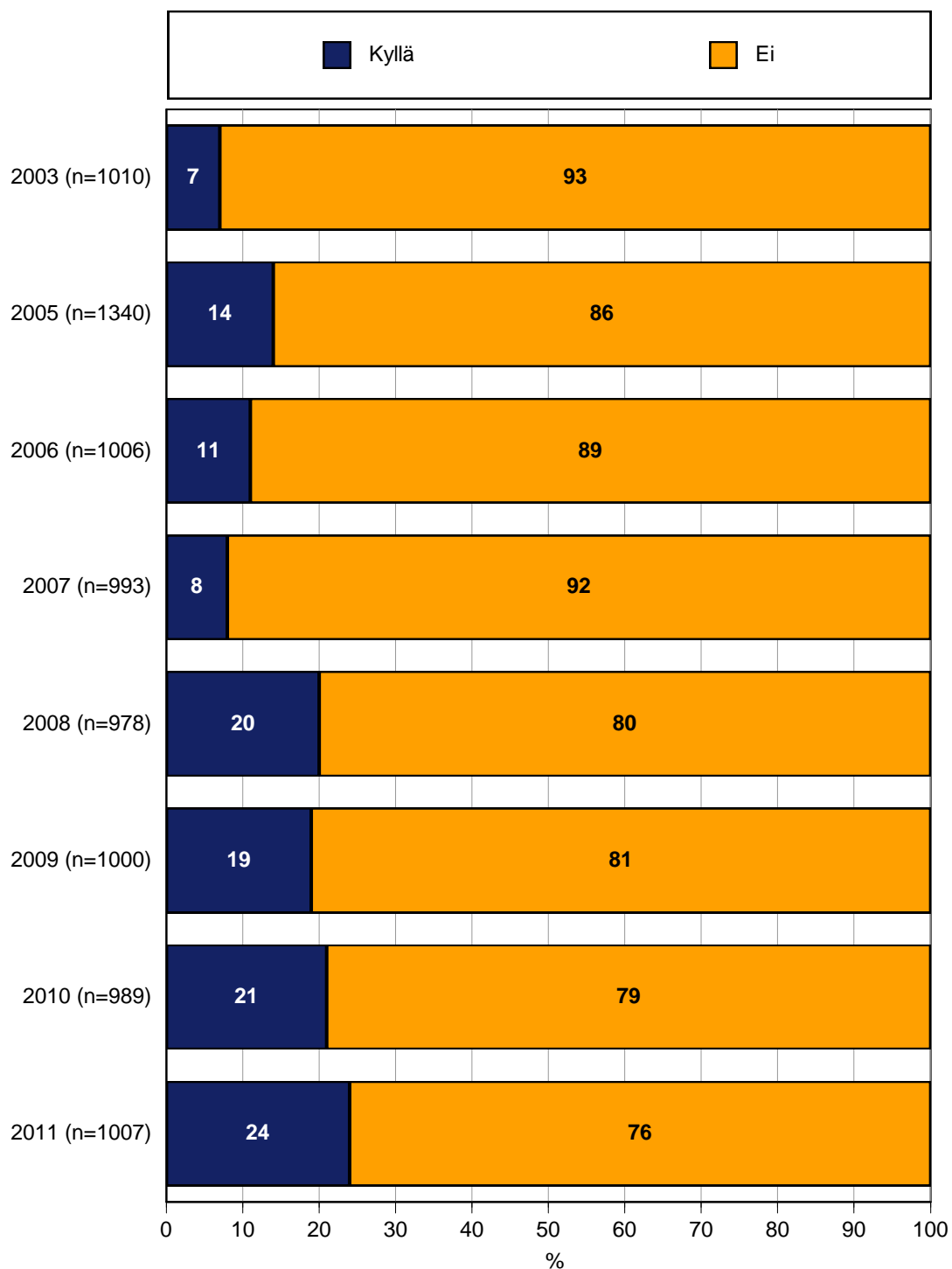
Yli 60-vuotiaat, korkeasti koulutetut ja hyvätuloiset ovat kuulleet YK:n vuosituhattavoitteista hieman enemmän kuin muut. Tässä asiassa vanhemmat siis päihittävät nuoremmat, vaikka muuten nuorten tietämys kehitysyhteistyöasioista on keskimääräistä paremmalla tolalla. Selitys lienee siinä, että YK on ollut läsnä maailmanpolitiikassa jo pitkään, ja takavuosina sen merkitys oli ehkä nykyistä näkyvämmiin esillä. Vähiten tietämystä YK:n vuosituhattavoitteista on Itä- ja Pohjois-Suomessa asuvilla sekä työväestöllä ja maanviljelijöillä.

Niitä, jotka ilmoittivat kuulleensa YK:n vuosituhattavoitteista, pyydettiin mainitsemaan kyseisiä tavoitteita. Niistä parhaiten tunnetuksi osoittautui tavoite äärimmäisen köyhyyden ja nälän poistamisesta – sen osasi nimetä 17 prosenttia vastaajista. Toisena, 14 prosentilla, tuli tavoite sukupuolten välisen tasa-arvon ja naisten aseman parantamisesta.

Parhaiten tunnettu vuosituhattavoite on myös se, jota pidetään tärkeimpänä, kun tavoitteet näytetään vastaajille: peräti 76 prosenttia vastaajista nostaa sen kolmen tärkeimmän tavoitteen joukkoon. Peruskoulutuksen ulottaminen kaikille saa tässä katsannossa 55 prosenttia ja tavoite sukupuolten välisen tasa-arvon ja naisten aseman parantamisesta 44 prosenttia.

Onko kuullut YK:n vuosituhattavoitteista 2003, 2005-2011*

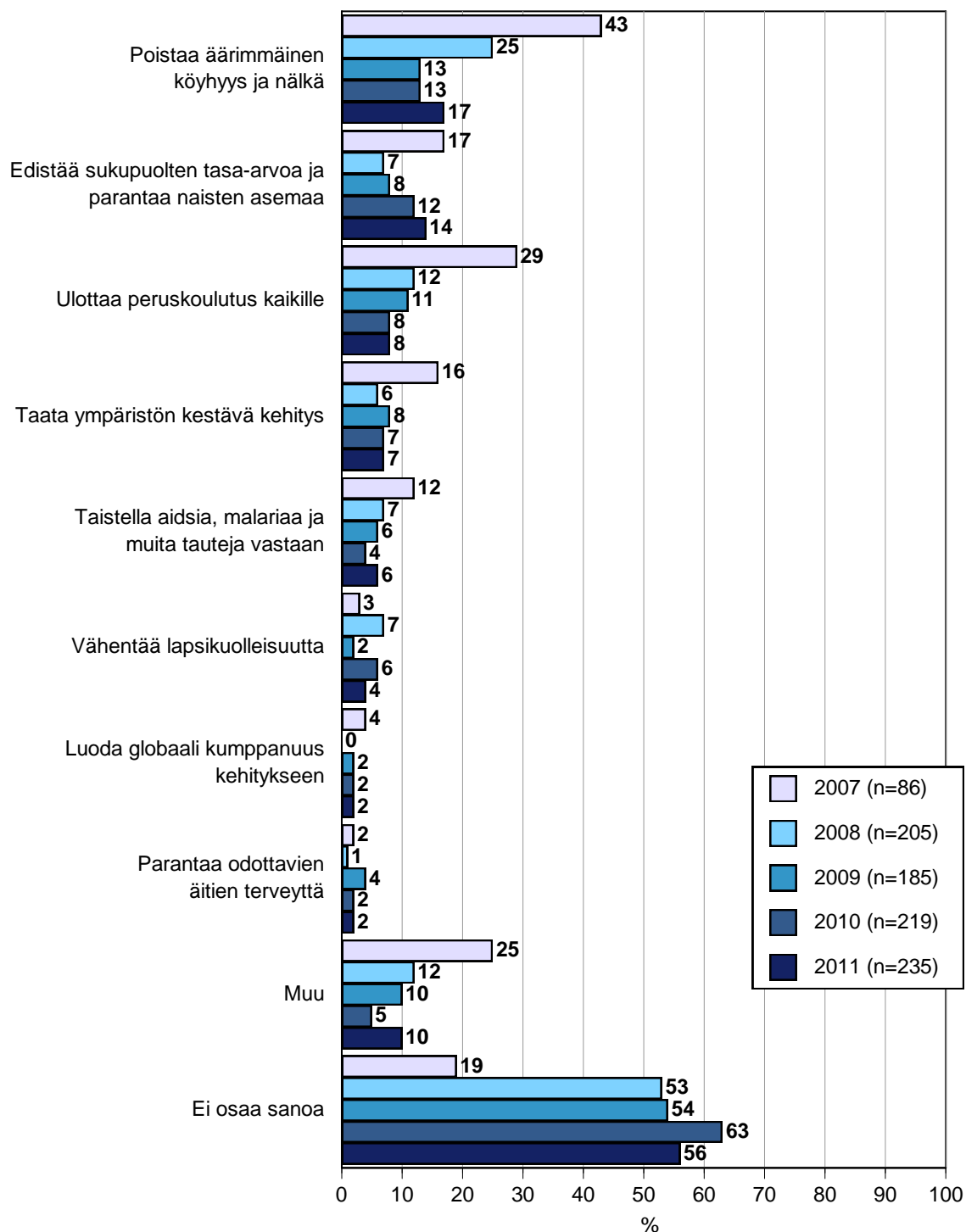
n=kaikki vastaajat

*) v. 2003, 2006-2007:
Tunnetteko YK:n vuosituhatjulistuksen tavoitteita

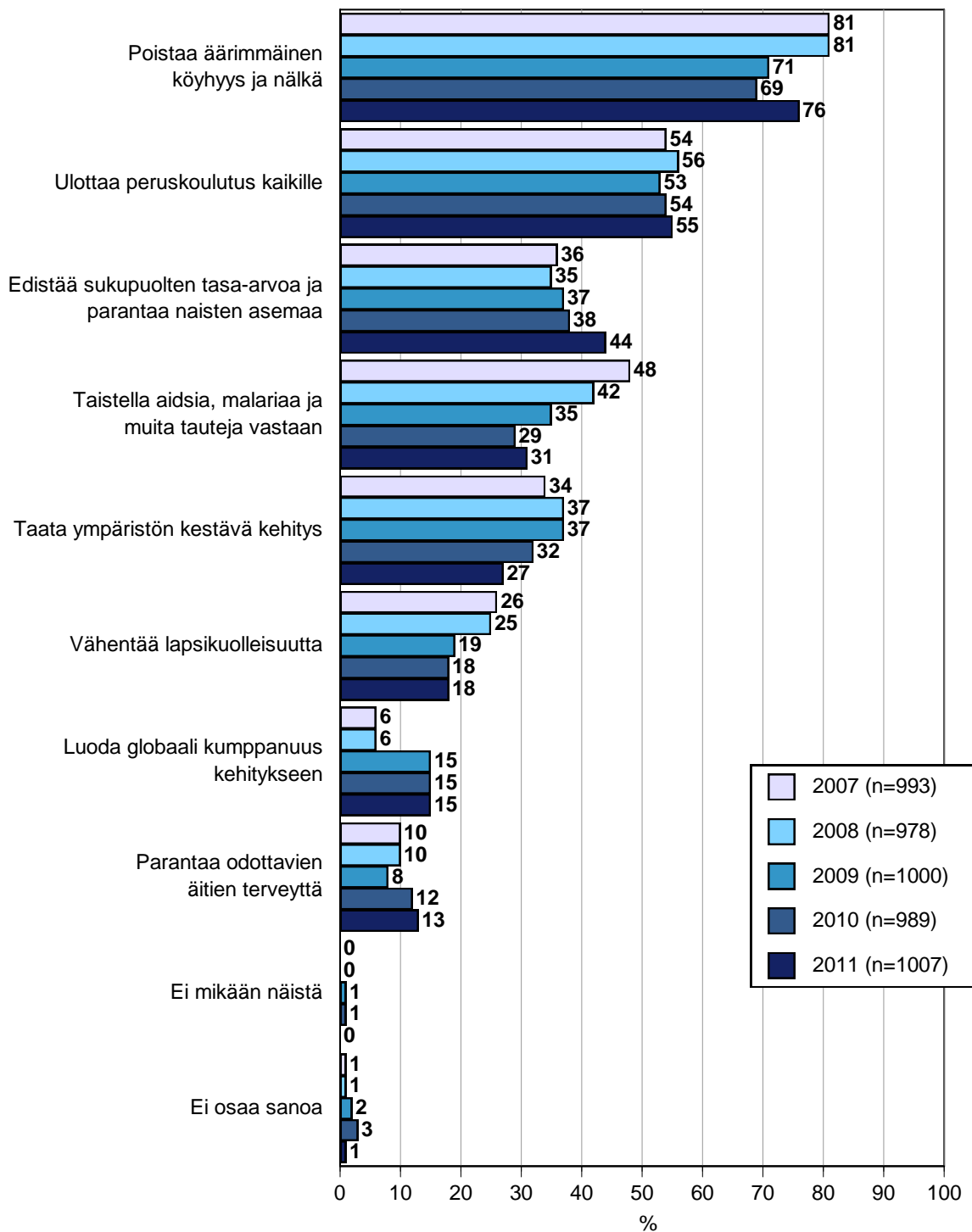
Osaako nimetä vuosituhattavoitteita 2007-2011

n=on kuullut YK:n vuosituhattajulistuksen tavoitteista

Kolme tärkeintä vuosituhattavoitetta 2007-2011

n=kaikki vastaajat

9. Näkemys kehitysyhteistyön vaikutuksesta kansainväliseen turvallisuuteen on säilynyt ennallaan

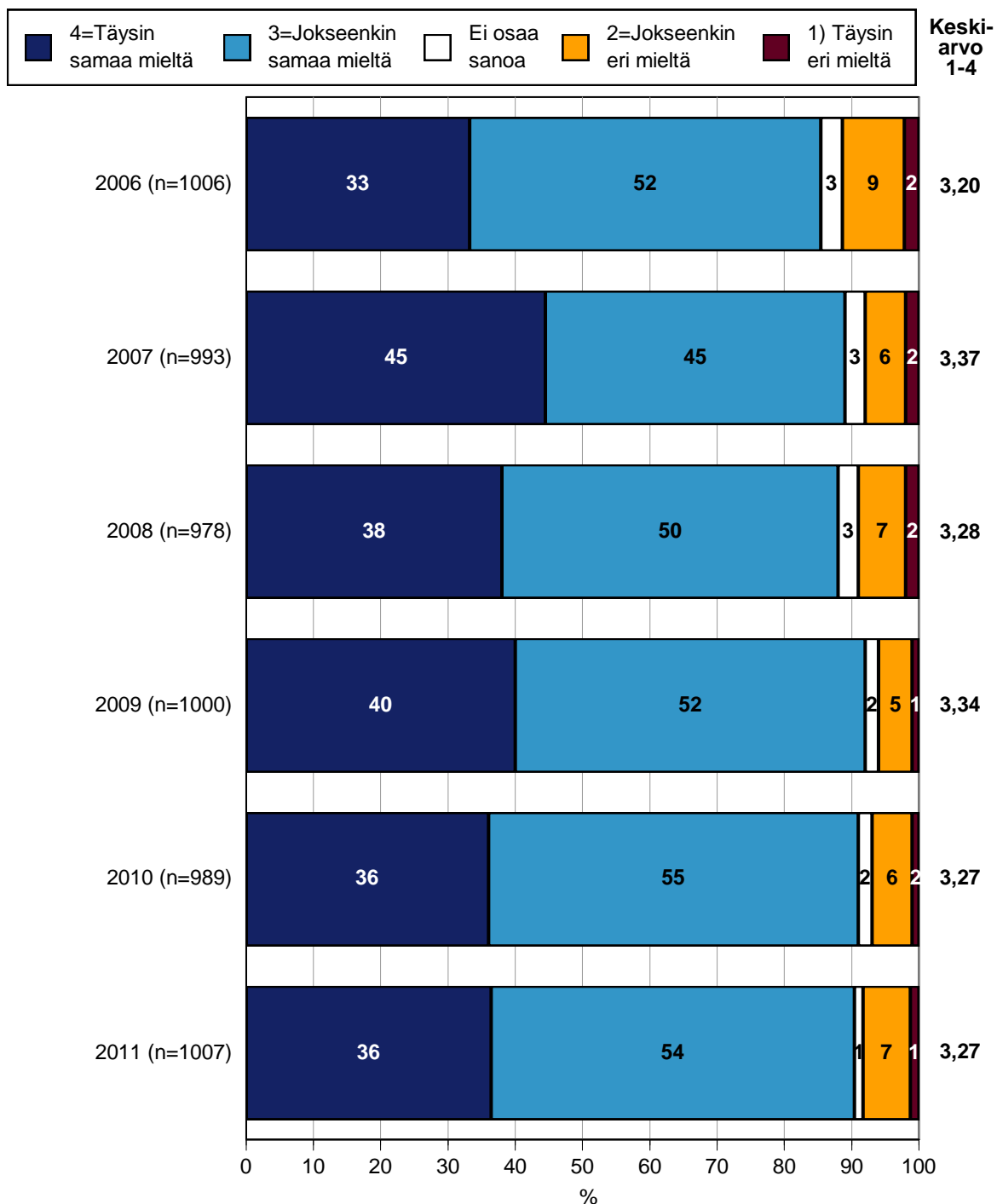
Lähes kaikki suomalaiset ovat sitä mieltä, että kehitysyhteistyö parantaa kansainvälistä turvallisuutta. Väitteestä on täysin samaa mieltä 36 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 55 prosenttia. Tämä mielipide ei ole juuri muuttunut viime vuosina, joskin kehitysyhteistyömielipiteiden huippuvuonna 2007 luvut olivat vieläkin muikeammat: peräti 45 prosenttia kansalaisista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä, mikä on mielipidetutkimuksissa melko harvinaista, sillä yleensä asteikon ääripäät eivät saa niin paljon kannatusta kuin keskikohdat.

Kuitenkin kun vastaajille esitetään kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskeva väittämä, näkemykset käyvät kriittisemmiksi: Vain neljä prosenttia on täysin samaa mieltä siitä, että Suomen kehitysyhteistyö on tehokasta ja tuloksellista. Tosin 66 prosenttia eli kaksi kolmännestä on sitä mieltä, että kyseinen väittämä vastaa heidän omaa käsitystään melko hyvin.

Tässä mielipiteessä ei ole tapahtunut merkittävää parannusta tai huononemista vuosien mitaan. Tämä kertonee siitä, että kyse on melko etäisestä ja vaikeasti hahmotettavasta asiasta, josta kovin monella ei voi olla omaa kokemusta, ja siksi nämä näkemykset perustuvat väistämättä melko pinnallisiin mielikuviin. Mielikuvat ovat kuitenkin tärkeitä, koska ne osaltaan vaikuttavat siihen, millaista kehitysyhteistyöpolitiikkaa Suomessa on mahdollista toteuttaa.

Mitä mieltä väittämästä: Kehitysyhteistyö lisää kansainvälistä turvallisuutta 2006-2011

n=kaikki vastaajat

*) 2006-2009: kehitysyhteistyö lisää kansainvälistä turvallisuutta

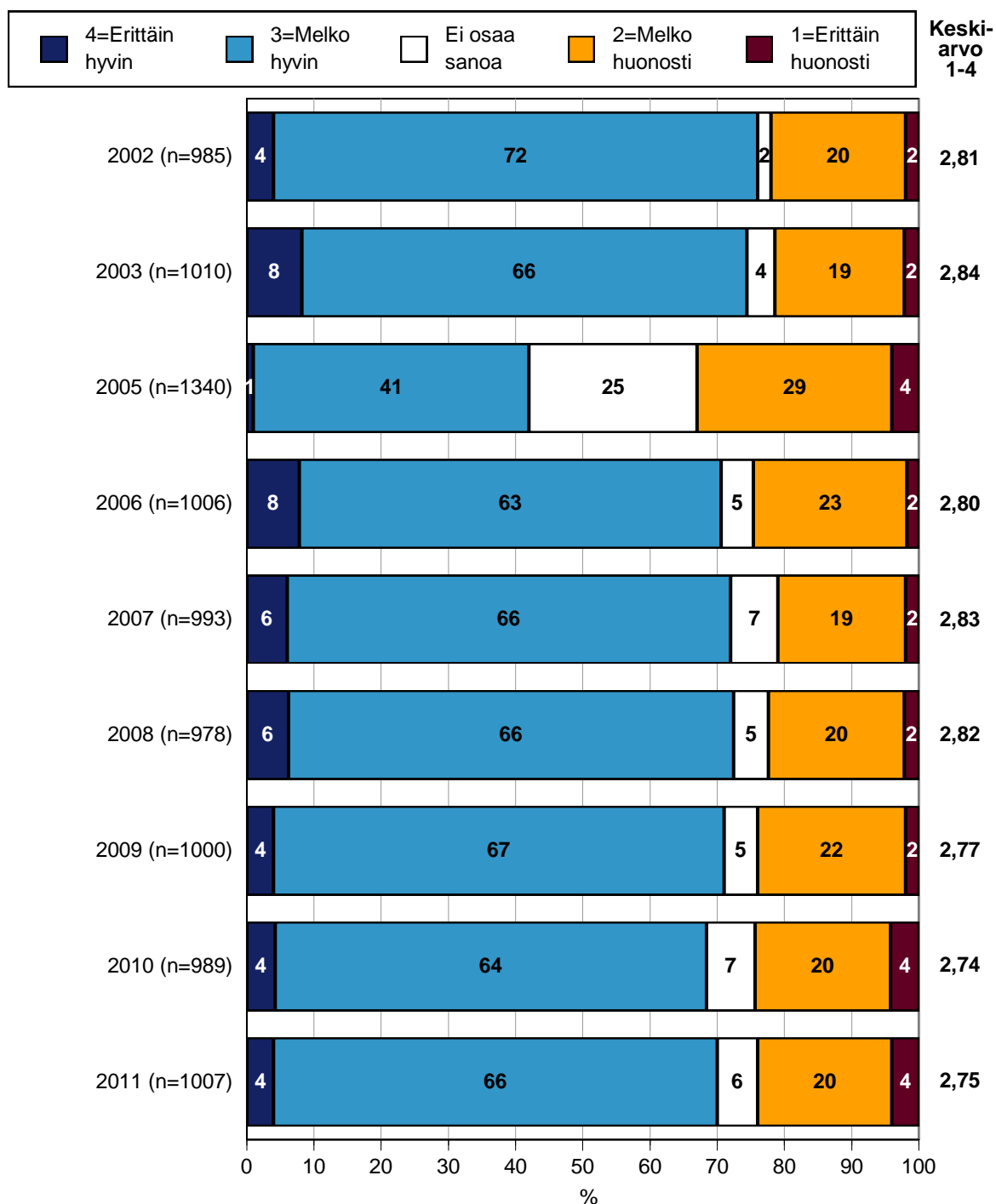
9638/TTU/JRA/ca/tgr

Kehitysyhteistyö 2011

Kuinka hyvin väittämä "Suomen kehitysyhteistyö on tehokasta ja tuloksellista" vastaa omaa käsitystä 2002-2003 ja 2005-2011*

n=kaikki vastaajat

*) v. 2002-2003 Suomen kehitysyhteistyö on tehokasta ja onnistunutta

9638/TTU/JRA/ca/tgr

Kehitysyhteistyö 2011

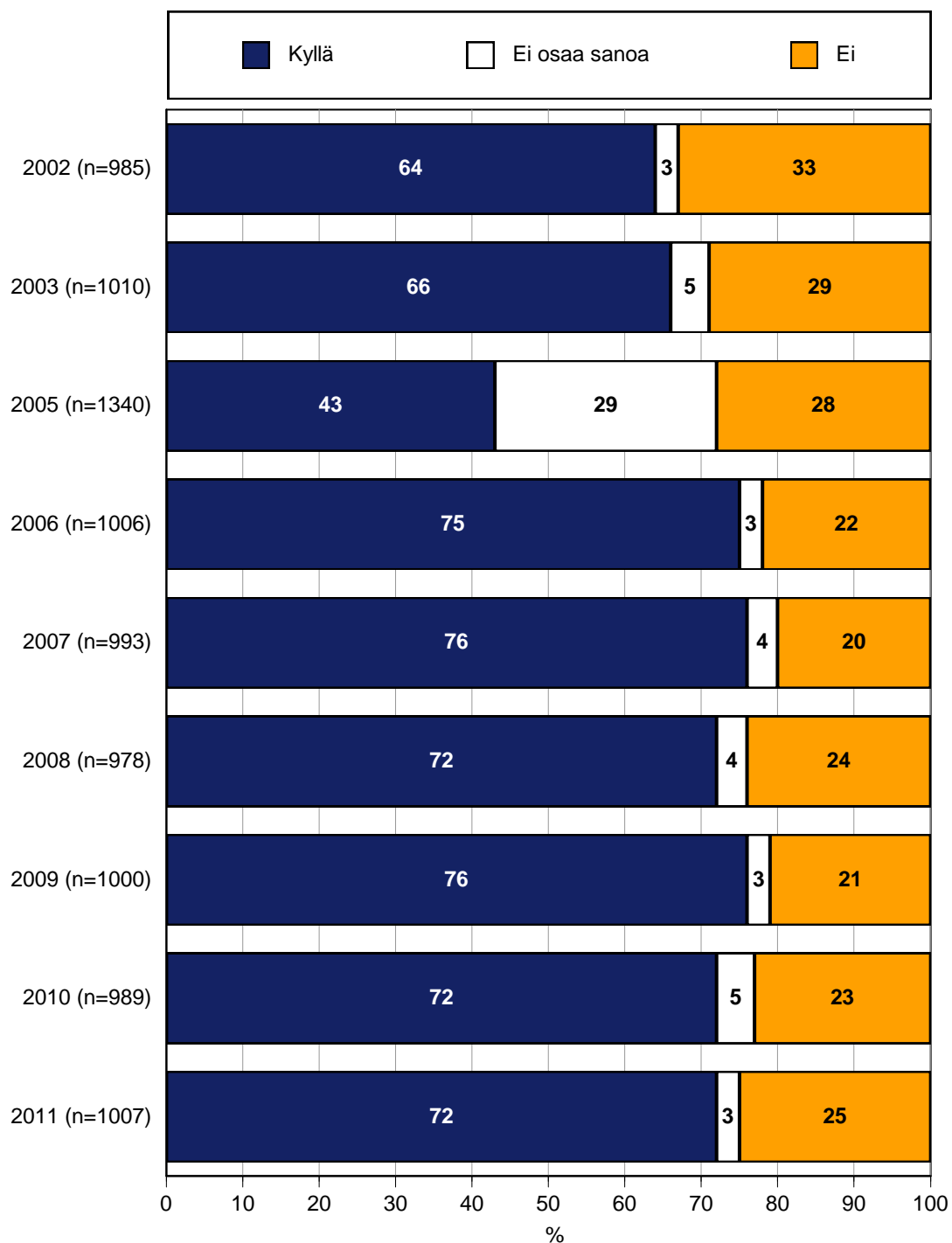
10. Tiedon riittävyyteen ollaan varsin tyytyväisiä

Lähes kolme neljästä suomalaisesta katsoo, että kehitysyhteistyöstä ja kehitysmaista on tarjolla riittävästi tietoa. Kuitenkin kun kysytään, mistä asioista tietoa voisi olla enemmänkin, vain yhdeksän prosenttia vastaa, ettei tarvitse lisätietoa. Eniten tietoa kaivataan kehitysyhteistyön tuloksista, jonka mainitsee 48 prosenttia vastaajista.

Naisilla on hieman suurempi tiedonjano kehitysyhteistyökysymyksistä kuin miehillä. Nuorimista eli alle 25-vuotiaista kaksi kolmasosaa katsoo tietoa olevan riittävästi, kun 40–59-vuotiailla tuo osuus on kolme neljästä. Yliopistokoulutetuista 77 prosenttia pitää kehitysyhteistyötiedon määrää riittävänä, vähemmän koulutetuista 71 prosenttia. Ammattiryhmittäin kaikkein vähiten lisätietoa kaipaavat johtajat ja yrittäjät, joista peräti 81 prosenttia pitää tiedon määrää riittävänä. Muut ammattiryhmät ovat suunnilleen väestön keskiarvossa, joka on 72 prosenttia.

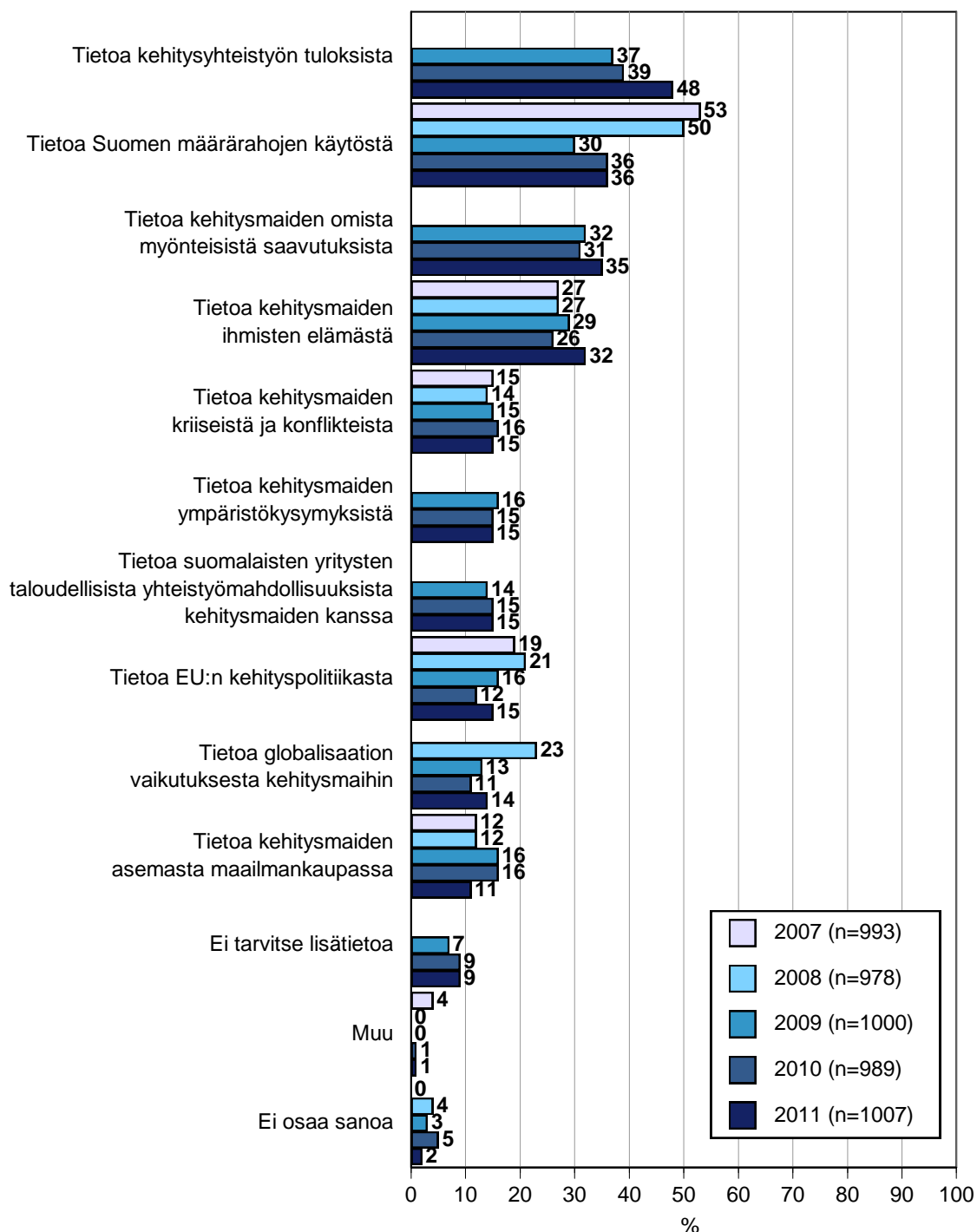
Onko Suomessa saatavilla riittävästi tietoa kehitysyhteistyöstä ja kehitysmaista 2002-2003 ja 2005-2011

n=kaikki vastaajat

Minkälaista lisätietoa kehitysyhteistyöstä, kehityspolitiikasta ja kehitysmaista kaivataan 2007-2011*

n=kaikki vastaajat

*) 2007-2008 Minkälaista tietoa kehitysyhteistyöstä ja kehitysmaista kaivataan

11. Haasteina hallinnon heikkous ja avun perillemeno

Suomalaisten mielestä kaksi vaikeinta haastetta kehitysyhteistyössä ovat seuraavat: kehitysmaiden hallinnon heikkous ja korruptio sekä avun perillemenon ongelma niille, jotka sitä eniten tarvitsisivat.

Muista kysymyksistä selviää myös, että monenkeskinen kehitysyhteistyö on kansalaisten mielestä edelleen tärkein suomalaisen kehitysyhteistyön muoto (55 prosenttia valitsee tämän vaihtoehdon).

Kehitysyhteistyön lisärahoituksen osalta käy ilmi, että lentomatikustajille suunnatun lisäveron kaltaiset uudet rahoitusmuodot ovat suosituimpia keinoja. Menoleikkaukset nähdään nykyisessä taloudellisessa tilanteessa hieman pienemmäksi pahaksi kuin veronkorotukset.

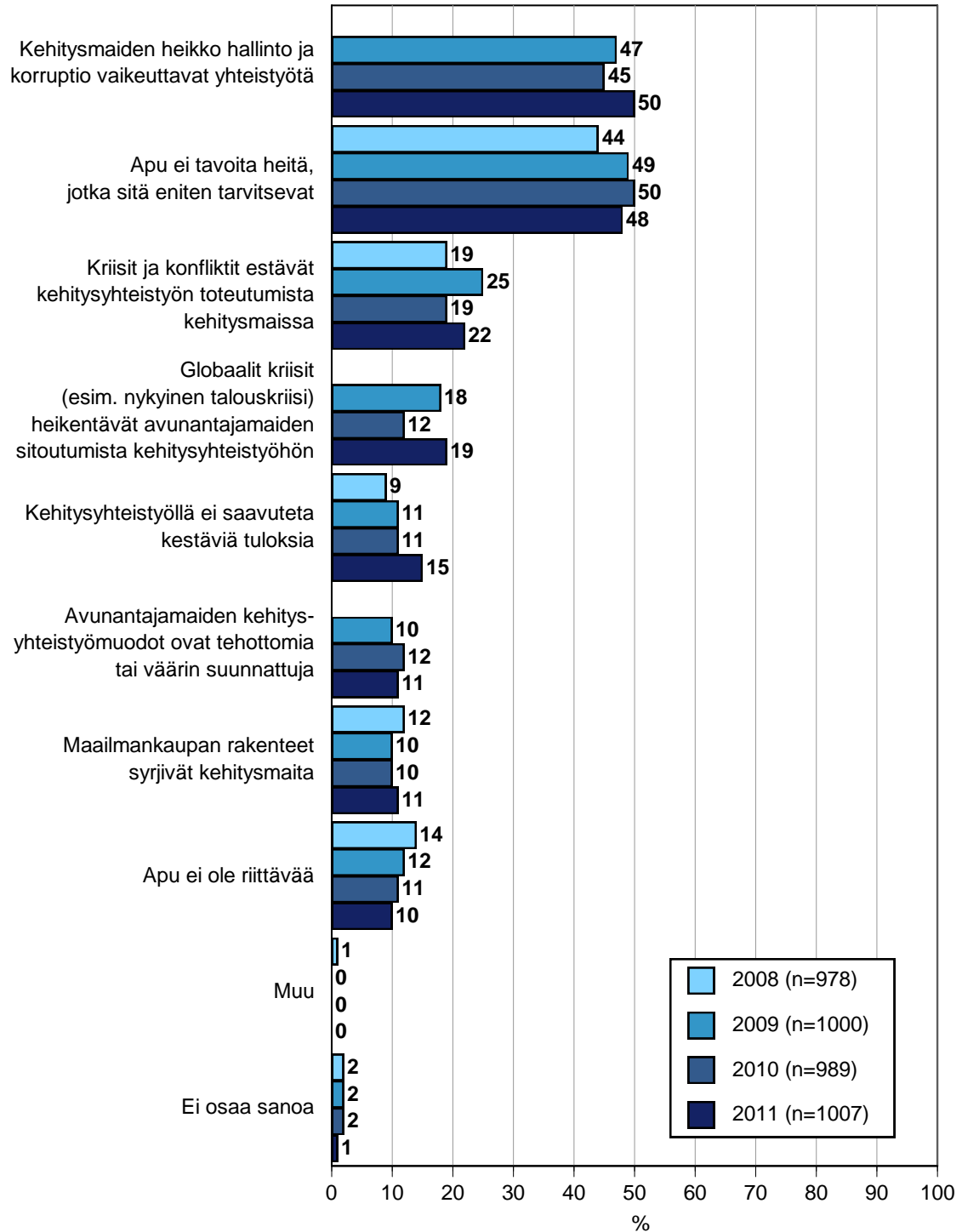
Humanitaarisen avun tärkeydestä ei ole kahta sanaa, sillä sitä pitää erittäin tärkeänä yli puolet (54 prosenttia) kansalaisista ja melko tärkeänä 41 prosenttia. Luvut ovat yksiselitteisen vahvat.

Kehitysyhteistyön altruistisiin peruslähtökohtiin sopii hyvin se, että kansalaiset uskovat parhaiten voivansa yksittäisinä ihmisinä auttaa kehitysmaita lahjoittamalla hyväntekeväisyyteen – 54 prosenttia valitsee tämän vaihtoehdon. Toiseksi eniten keinona saa kannatusta Reilun kaupan tuotteiden ostaminen (42 prosenttia). Se kiilaa niukasti ohi käytännössä suurimman keinon eli veronmaksun, jonka mainitsee 40 prosenttia.

Odotetusti naiset (59 prosenttia) korostavat enemmän hyväntekeväisyyttä kuin miehet (50 prosenttia), ja Reilun kaupan tuotteiden ostamisen kohdalla ero on naisten hyväksi peräti 49–35. Miehillä korostuu puolestaan verojen maksaminen (42 prosenttia, naisilla 37) sekä vaikuttaminen päättäjiin (17/10 prosenttia). Naisista 33 prosenttia mainitsee kummilapsen tukemisen keinona auttaa kehitysmaita, miehistä 26 prosenttia.

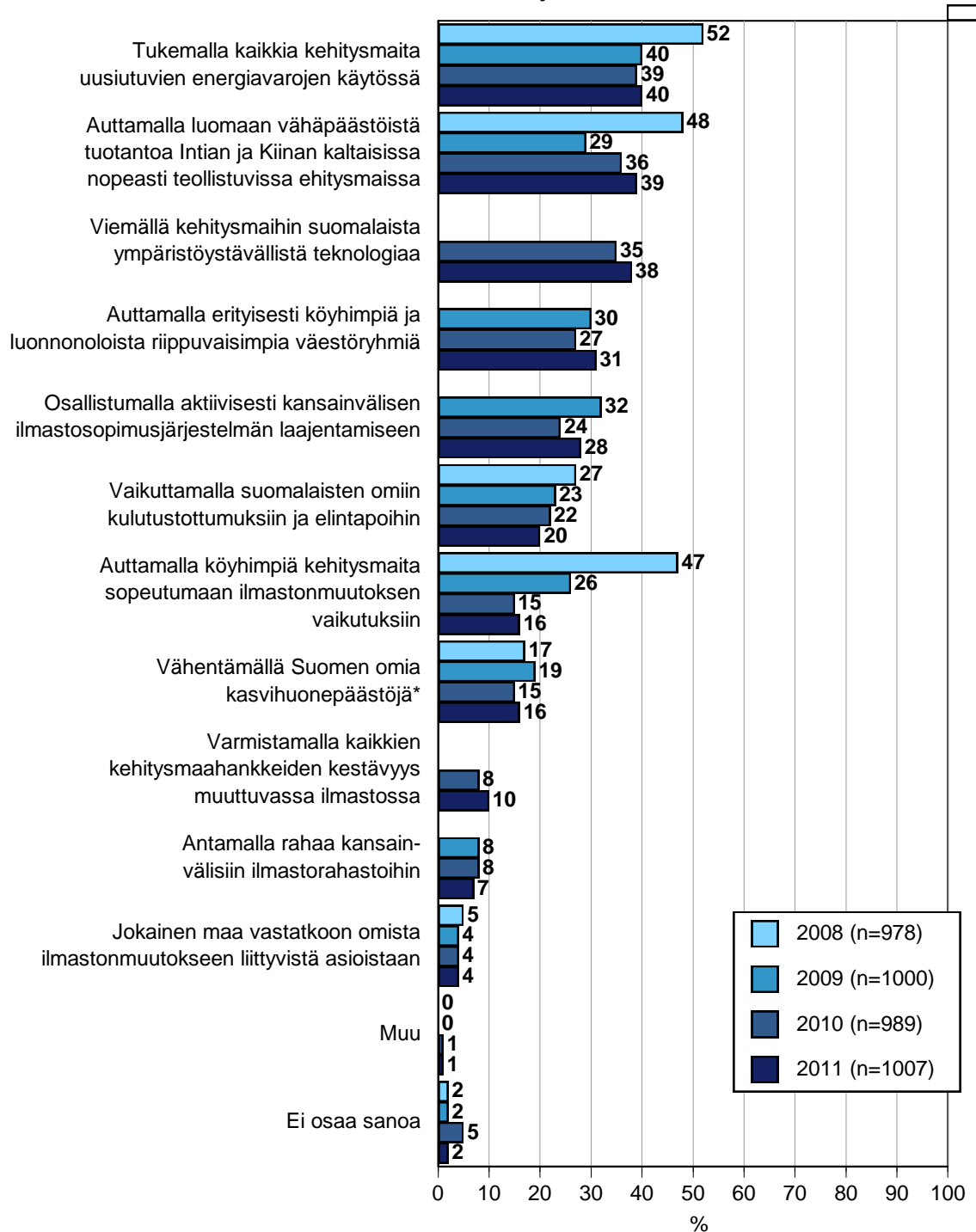
Mitä pitää nykyisen kehitysyhteistyön vaikeimpana haasteena 2008-2011

n=kaikki vastaajat

Miten Suomen tulisi ottaa huomioon kehitysmaille ilmastonmuutoksesta aiheutuvat kärsimykset 2008-2011

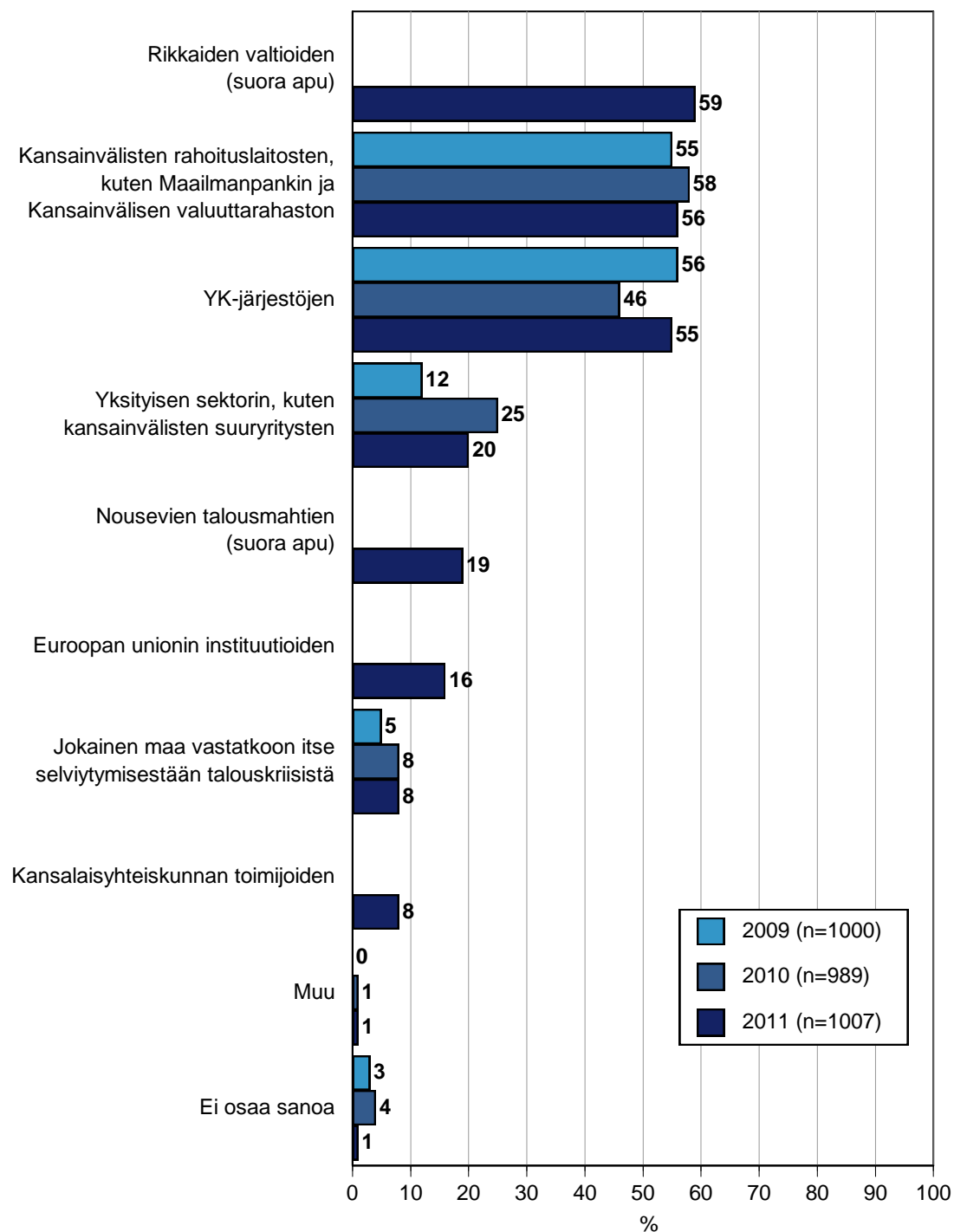
n=kaikki vastaajat

*) 2008 Vähentämällä Suomen hiilidioksidipäästöjä

Kenen vastuulla on auttaa kehitysmaita selviytymään talouskriisistä 2009-2011

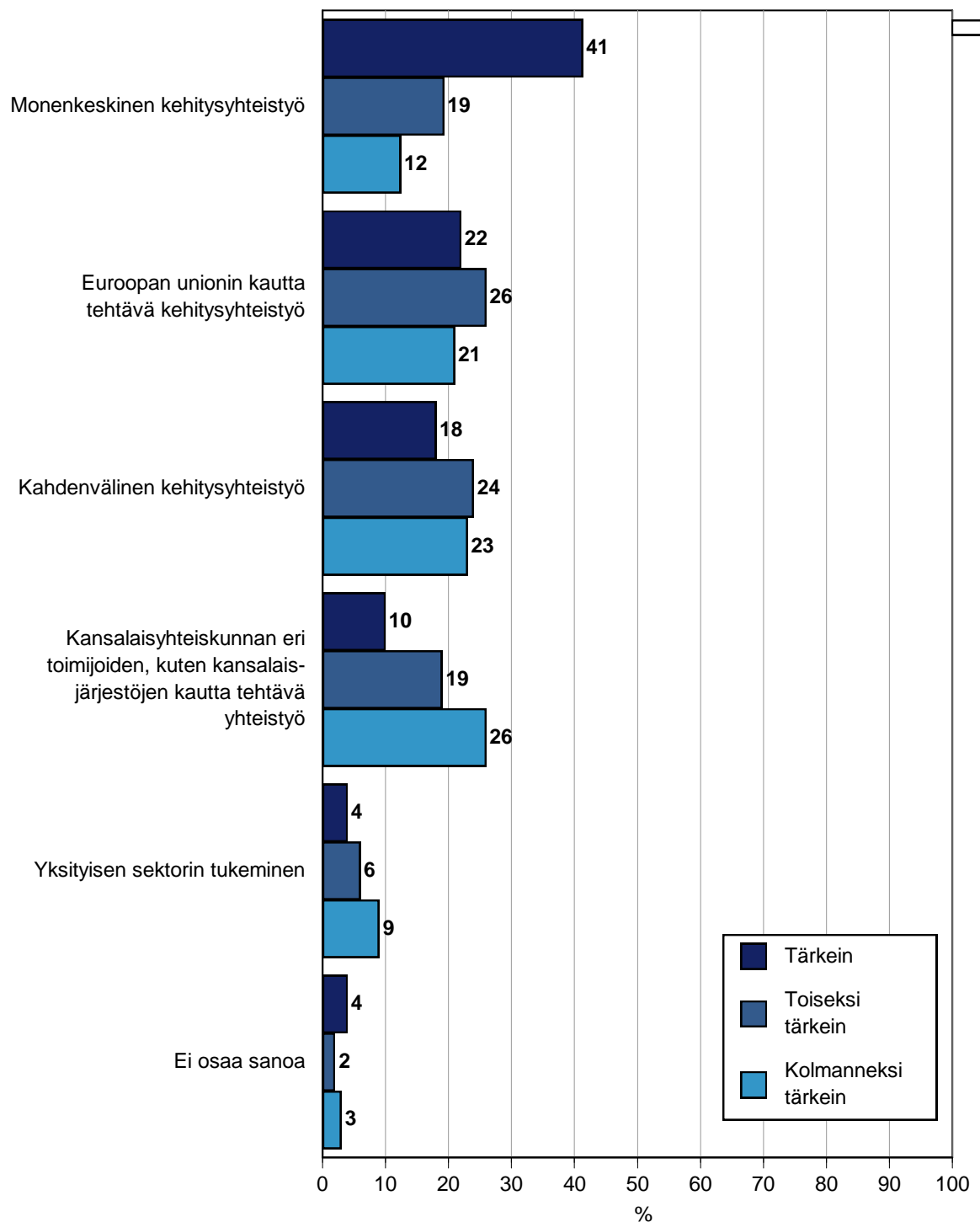
n=kaikki vastaajat

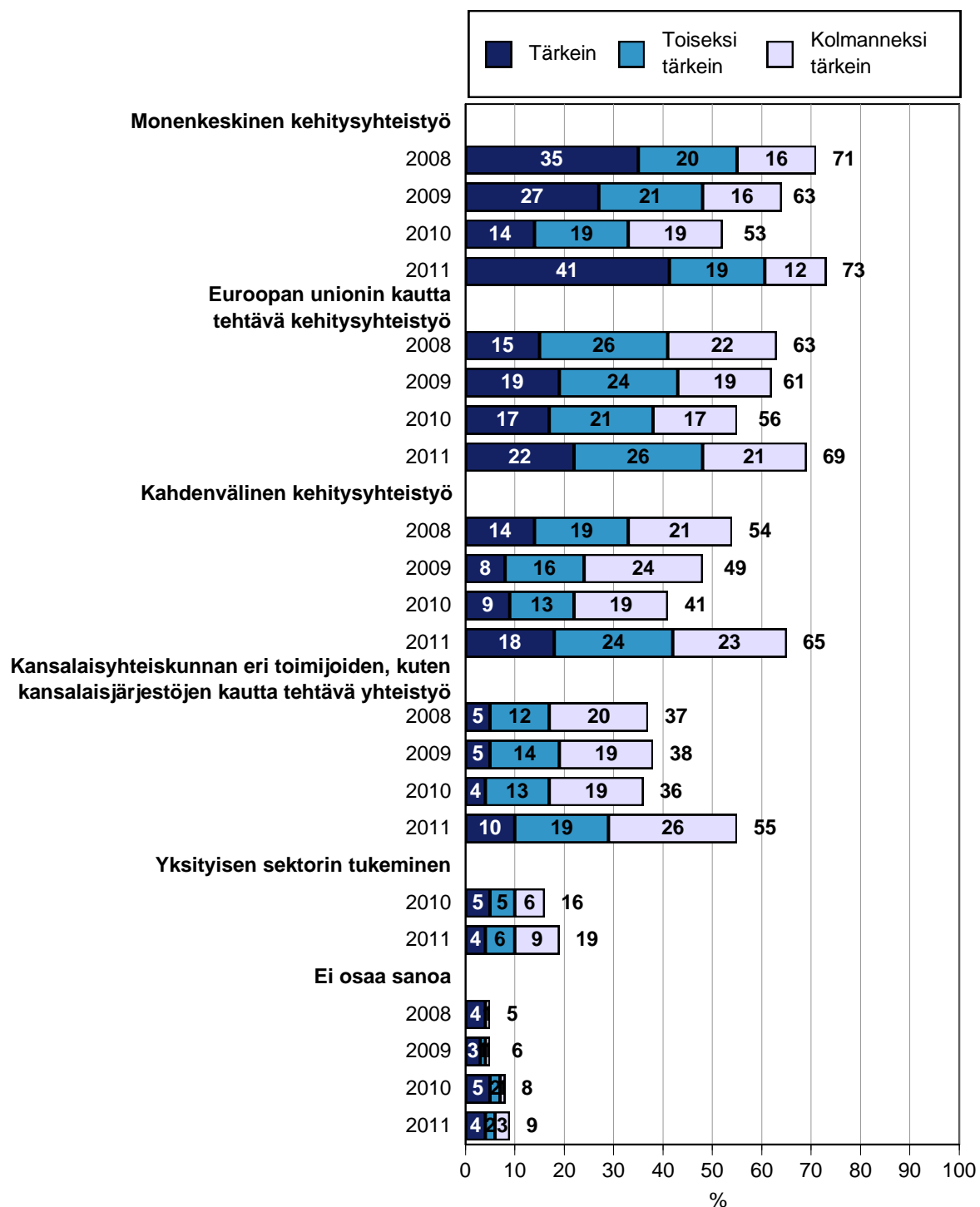
Suomen kehitystyön tärkeimmät muodot

Kaikki vastaajat, n=1007

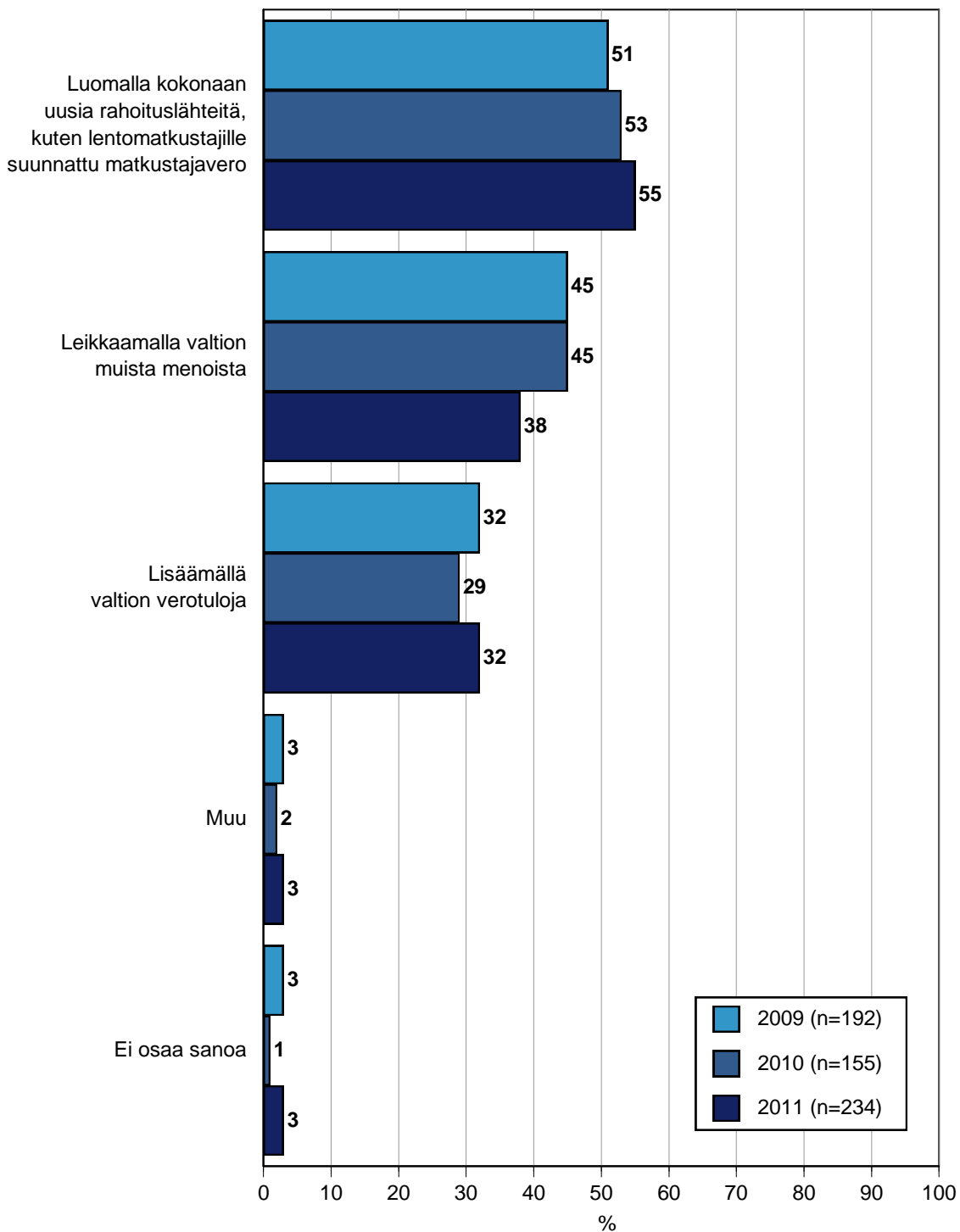
Suomen kehitystyön tärkeimmät muodot 2008-2011

Kaikki vastaajat 2008 n=978, 2009 n=1000, 2010 n=989, 2011 n=1007

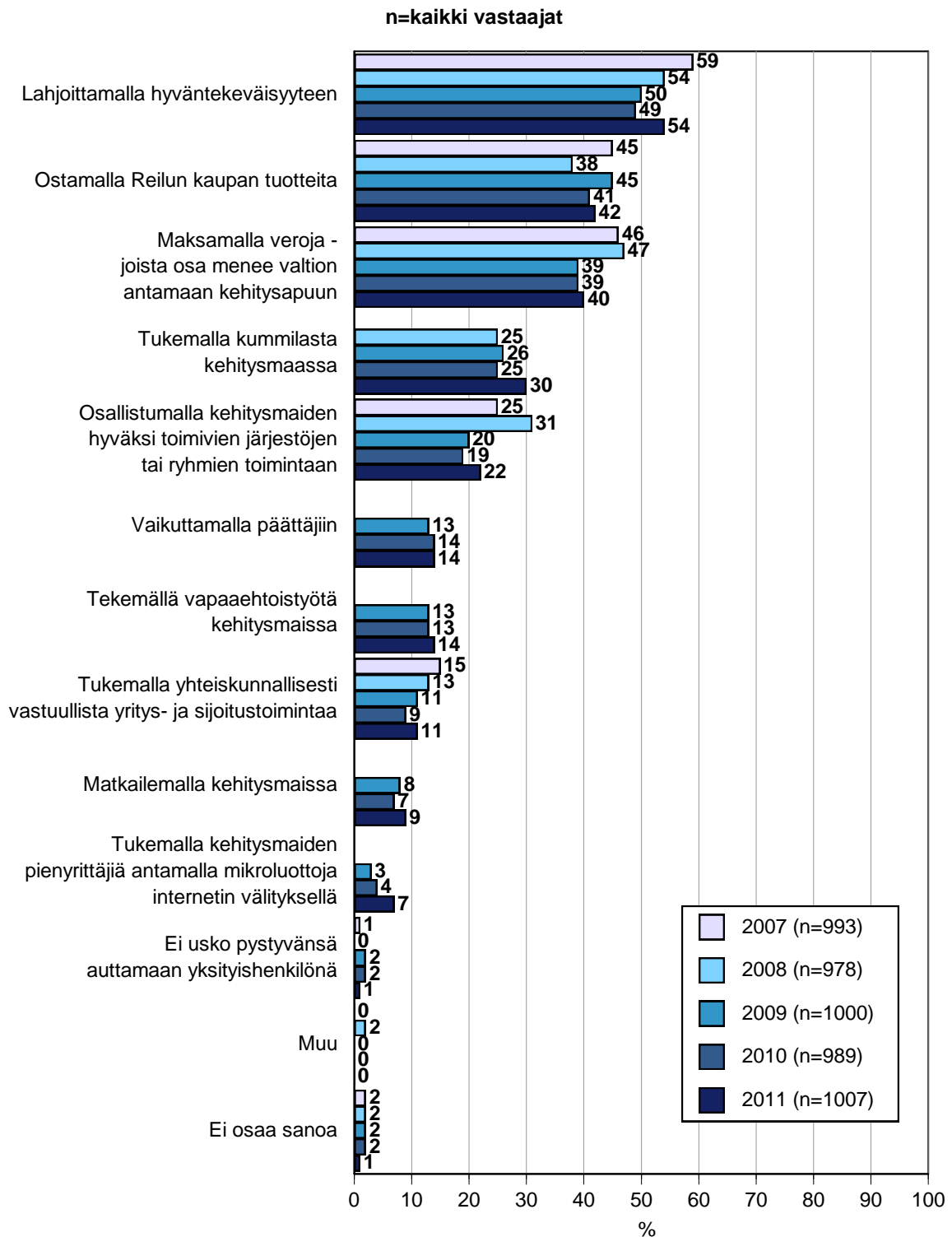

Miten kehitysyhteistyömäärärahojen kasvu tulisi rahoittaa 2009-2011

n=kaikki vastaajat

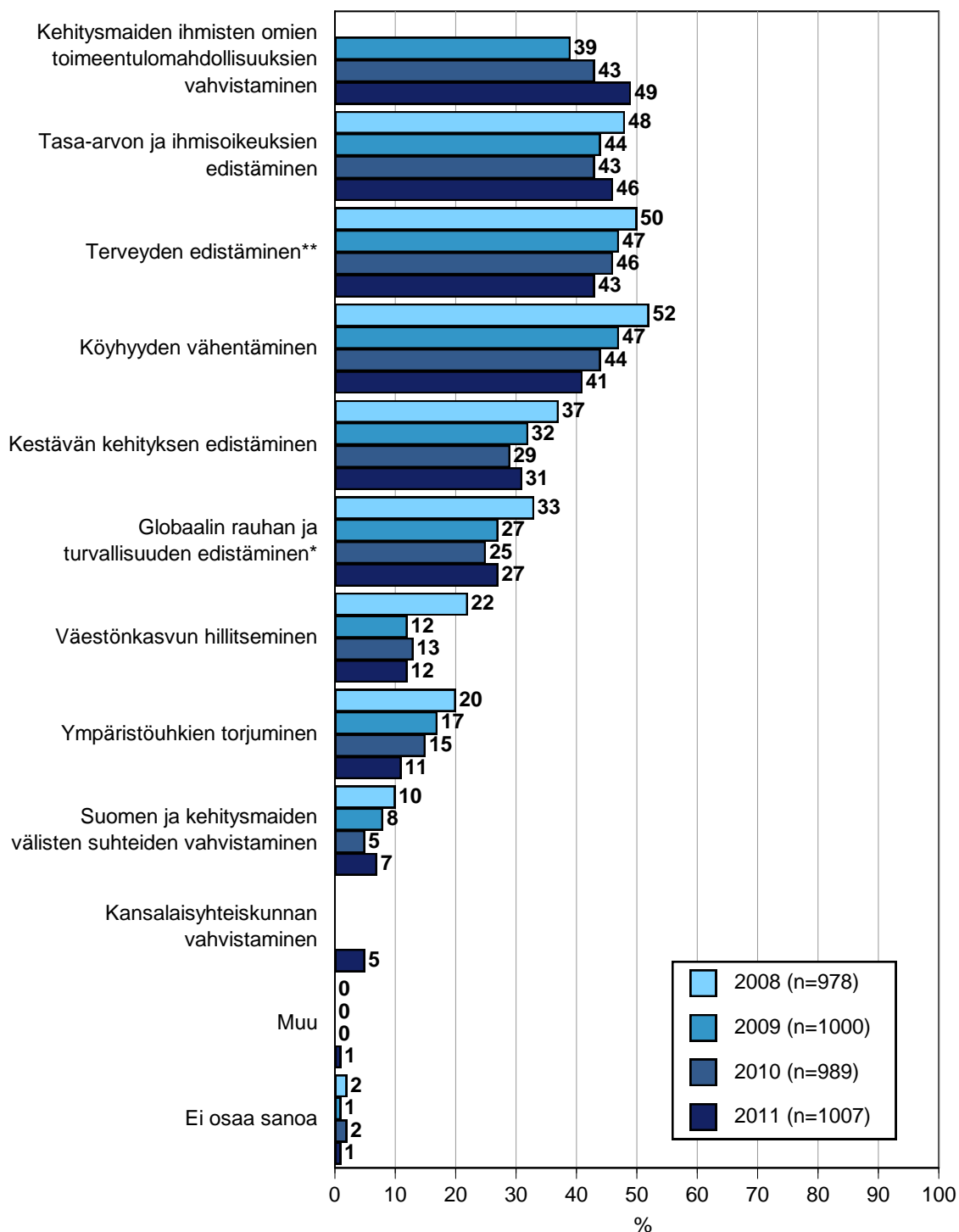

Tehokkaimmat keinot auttaa kehitysmaita yksityishenkilönä 2007-2011

Suomen kehityspolitiikan tärkeimmät päämäärät 2008-2011

n=kaikki vastaajat

*) 2008 Rauhan ja turvallisuuden edistäminen

**) 2008 Terveyskysymykset

12. Lopuksi: kehitysyhteistyöllä on vaikutusta, mutta se ei yksin riitä

Suomalaisten mielestä kehitysyhteistyötä ja sen merkitystä kuvaa parhaiten väittämä ”kehitysyhteistyöllä on vaikutusta, mutta se ei yksin riitä”. Tämä lausuma saa taakseen yli puolet vastaajista. Väite ”kehitysyhteistyö voi lievittää välitöntä hätää, mutta sillä ei saada aikaan pysyvää kehitystä” saa kannatusta neljännekseltä vastaajista. Kaikkein optimistisimpaan väittämään ”kehitysyhteistyöllä on ratkaiseva merkitys kehitysmaiden nostamisessa pois köyhyydestä” yhtyy 17 prosenttia. Tämä väittämä on naisten (20 prosenttia) keskuudessa suosittumpi kuin miesten (14 prosenttia).

Ehkä hieman yllättäen vanhimmat ikäluokat ovat eniten (23 prosenttia) yhtä mieltä tuon optimistisimman väittämän kanssa. Tämä on odotettua, sillä naiset ovat kautta linjan hieman kehitysyhteistyömyönteisempiä kuin miehet. Alle 40-vuotiaista niin ajattelee vain 14 prosenttia. Myös koulutus vaikuttaa tässä kysymyksessä eri tavalla kuin olisi voinut olettaa: nuoret ja korkeimmin koulutetut suhtautuvat kyllä ylipäänsä kaikkein myönteisimmin kehitysyhteistyöhön, mutta silti he näyttävät uskovan sen mahdollisuuksiin heikommin kuin vanhat ja vähän koulutetut. Sama on tulojen suhteen: mitä enemmän vastaaja tienaa, sitä vähemmän hän uskoo kehitysavun ratkaisevaan merkitykseen köyhyyden poistamisessa.

Merkittävää tutkimuksessa on myös se, että vain kaksi prosenttia vastaajista katsoo, ettei kehitysyhteistyöllä ole mainittavaa vaikutusta. Vielä harvempi, noin yksi prosentti, pitää kehitysyhteistyötä haitallisena.

Yhteenvetona tutkimuksesta voidaankin todeta, että taloudellisten arvojen jylläämisestä huolimatta suomalaisten sosiaalinen omatunto sekä halu kantaa huolta heikoimmassa asemassa olevista eivät ole joutuneet väistymään kovien arvojen tieltä. Poliittisessa mielipideilmastossa tapahtuva kansallismielisyyden korostuminen ei myöskään ole kanavoitunut mielipiteisiin kehitysyhteistyön kannalta kielteisellä tavalla, vaan ylpeys omasta suomalaisuudesta näyttää ammentavan voimaansa osittain siitä, että meillä on mahdollisuuksia ja tahtoa auttaa myös muun maailman asukkaita, joilla elämän pelimerkit eivät ole olleet yhtä suotuisia kuin täällä kehittyneessä länsimaailmassa.

Mikä väittämistä kuvaa parhaiten omaa näkemystä kehitysavusta ja sen merkityksestä 2008-2011

n=kaikki vastaajat

